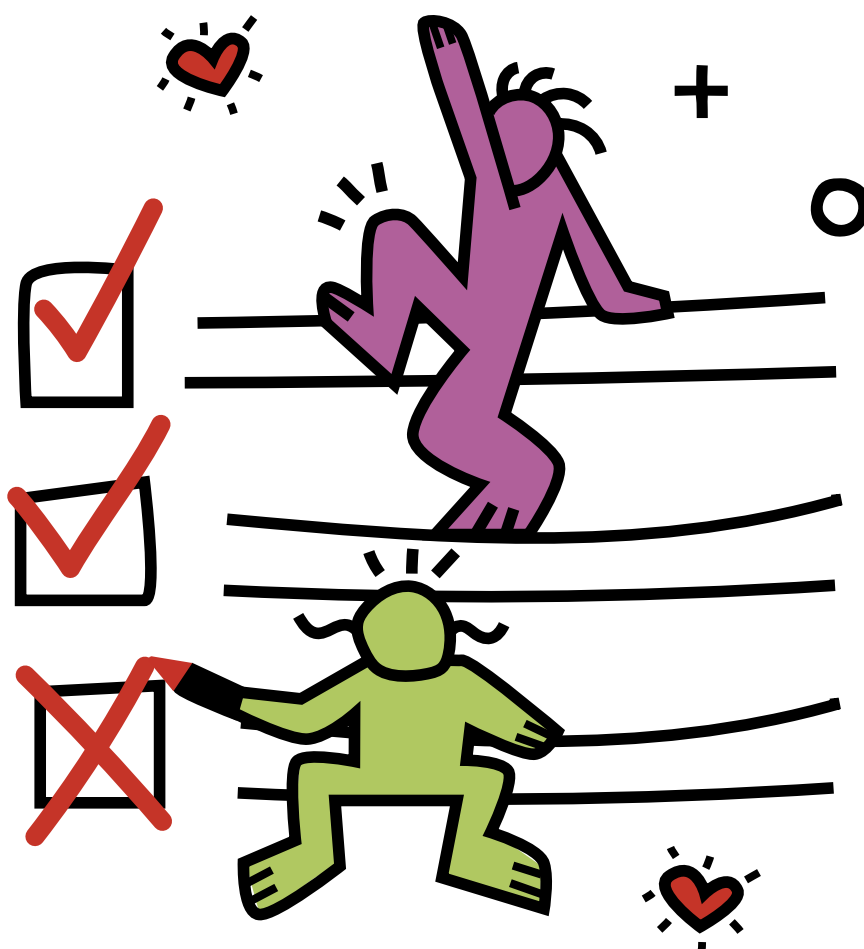

Enquesta VIH i Discriminació 2023

Resultats de l'enquesta “VIH i discriminació”

Estudi per a obtenir indicadors i accions per a erradicar
l'estigma i la discriminació envers les persones amb VIH

Redacció:
Comitè 1r de Desembre

Amb la col·laboració de:
**Ajuntament de Barcelona,
Generalitat de Catalunya
i Diputació de Barcelona**

Coordinació de l'Informe:
**Grup de Treball Enquesta
"VIH i Discriminació" del Comitè
1r de Desembre**

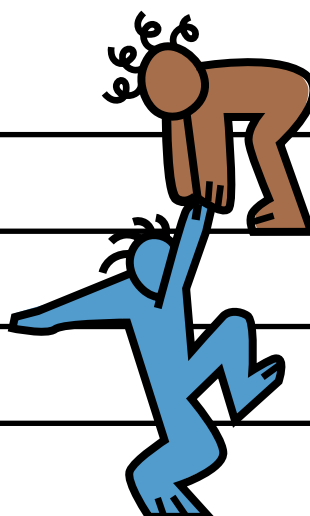
Maig de 2024

Índex

Resultats de l'enquesta “VIH i discriminació”

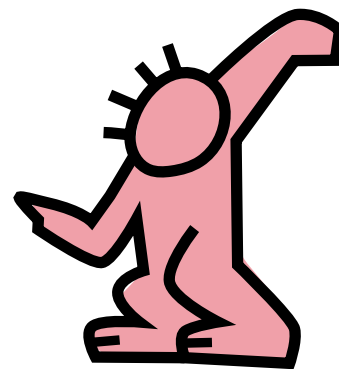
Estudi per a obtenir indicadors i accions per a erradicar l'estigma i la discriminació envers les persones amb VIH

1. Introducció	5
2. Igualtat, no discriminació i erradicació de la serofòbia	7
3. Metodologia	10
4. Anàlisi dels resultats	11
5. Conclusions	35
6. Infografies	39
7. Entitats membre	48

“L’Enquesta “VIH i discriminació” té com a objectiu obtenir indicadors fiables i actualitzats que permetin dissenyar i implementar accions contra l’estigma i la discriminació”

1. Introducció

Per al Comitè 1r Desembre – Plataforma Unitària d'ONG-SIDA de Catalunya, que fa 25 anys que treballa per i amb les entitats vinculades al VIH/Sida, el diàleg sostingut amb les administracions públiques des de la seva creació, així com la sensibilització comunitària, la formació o el foment del treball en xarxa i la participació han estat clau en la història de Barcelona i de Catalunya per fer front a les problemàtiques relacionades amb el VIH/Sida i per acabar amb l'estigma relacionat. L'expertesa de les entitats membre del Comitè permeten donar una visió integral, des de les seves especificitats, sobre el VIH/sida.

La interlocució amb les Entitats que conformen el Comitè 1r de Desembre per part de les administracions i el diàleg mantingut entre totes ha permès històricament obtenir informació de qualitat i basada en l'experiència que ha possibilitat la millora de les polítiques de prevenció i atenció a les persones amb VIH. Per això, la formació permanent i l'actualització constant és crucial per mantenir la qualitat de les intervencions i de les estratègies a seguir en l'àmbit del VIH i en la promoció de la Salut sexual i reproductiva, així com en el treball

actiu per a la cocreació i implementació de polítiques públiques efectives per erradicar l'estigma i la discriminació de les persones amb VIH a la nostra societat. A més, la implicació històrica del C1D a la ciutat de Barcelona –on estan ubicades la gran majoria de les entitats que en formen part; onze de les dinou- és indubtable i es caracteritza pel compromís amb la ciutat, la solidaritat i la defensa de drets socials i polítics col·lectius.

L'Enquesta "VIH i discriminació" 2023 té com a objectiu té per objectiu actualitzar les dades obtingudes a l'enquesta realitzada el 2021 i millorar l'aspecte interseccional i la perspectiva de gènere dels indicadors que es van dissenyar en aquella ocasió, per a obtenir indicadors fiables i actualitzats que permetin seguir dissenyant i implementant accions contra l'estigma i la discriminació i millorar l'atenció social de les persones amb VIH així com la garantia dels seus drets. Fet que possibilita també donar sentit i fer valdre la coproducció de polítiques públiques amb processos democràtics i inclusius i amb implicació comunitària mitjançant el monitoratge de les situacions d'estigma i de

discriminació que pateixen les persones amb VIH per al seu abordatge.

A partir de l'enquesta disponible en format virtual, per conèixer la situació i les discriminacions que encara pateixen les persones amb VIH, s'han obtingut dades i indicadors fiables, actualitzats i rigorosos que possibilitaran l'elaboració, desplegament i execució de mesures concretes que millorin l'accés als serveis d'atenció social de les persones amb VIH alhora que vetllin per garantir els seus drets en tots els àmbits de la seva vida.

Aquesta enquesta s'ha confeccionat a partir de la participació, del treball conjunt i l'expertesa acumulada en aquest àmbit de les diferents entitats que conformen el Comitè 1r de Desembre i amb la creació

d'un grup de treball específic que també ha elaborat el present Informe amb els seus resultats finals.

En definitiva, aquest projecte pretén, tenint en compte les necessitats detectades a partir dels resultats de l'enquesta, que s'impulsin les mesures polítiques adequades per la garantia i compliment dels drets de les persones amb VIH de la ciutat de Barcelona i d'arreu de Catalunya i de la seva atenció social de forma conjunta entre la ciutadania, l'àmbit comunitari i l'àmbit institucional. Creant, per tant, d'un espai de participació, seguiment i vigilància de les bones pràctiques i mesures contra l'estigma i la discriminació i que alhora sigui un espai on adreçar propostes, dubtes, queixes i denúncies.

2. Igualtat, no-discriminació i erradicació de la serofòbia

L'estigma i la discriminació relacionats amb el VIH es poden trobar en qualsevol àmbit de la vida social, des de les famílies i comunitats, a entorns educatius i laborals, així com dins el sistema de justícia. A més, l'estigma i la discriminació relacionats amb el VIH s'intensifiquen quan es produeixen desastres humanitaris i en entorns d'emergència.

De les dades recollides de l'Informe d'ONUSIDA (Aliança Mundial d'accions per a eliminar totes les formes d'estigma i discriminació relacionades amb el VIH) el 10 de desembre de 2018, assenyalen que:

1. L'estigma (actituds, comportaments o judicis irracionals o negatius propiciats per la por) i la discriminació (tracte, lleis i polítiques injustes) relacionats amb el VIH són dos problemes generalitzats.

2. L'estigma i la discriminació relacionats amb el VIH són obstacles que encara persisteixen per a combatre l'epidèmia de la SIDA, les quals limiten l'accés als serveis de prevenció, les proves i el tractament d'aquells que es troben en situacions de major risc.

3. Els entorns en els quals es desenvolupen l'estigma i la discriminació no es limiten al sector de la salut, sinó que abasten l'educació, el lloc de treball, el sistema de justícia, les famílies i les comunitats, així com els serveis d'emergència i assistència humanitària. Algunes dades que exemplifiquem com es manifesta l'estigma i la discriminació en diversos àmbits a escala mundial són:

- En 19 països sobre els quals existeixen dades disponibles, el 25% de les persones que viuen amb el VIH declaren haver

sofert alguna forma de discriminació en entorns sanitaris.

- En 19 països sobre els quals existeixen dades disponibles, aproximadament 1 de cada 3 dones que viuen amb el VIH va declarar haver sofert almenys una forma de discriminació relacionada amb la seva salut sexual i reproductiva en entorns sanitaris.

- D'acord amb les dades d'un estudi de 13 països, una gran proporció de persones que viuen amb el VIH (que oscil·la entre un 7% i un 61%) estan aturades. Les dones i les joves que viuen amb el VIH presenten unes taxes de desocupació superiors a les de les persones adultes.

- Dels 109 països que van notificar en 2017, 76 compten amb lleis que penalitzen específicament l'ocultació del VIH, així com l'exposició i la transmissió del VIH per al seu processament d'acord amb el dret penal.

- Els estudis demostren que entre un 68% i un 95% de les dones que viuen amb el VIH sofreixen la violència infligida per la parella al llarg de la seva vida i, en alguns entorns, tenen el doble de probabilitats de sofrir-la pel fet que les seves parelles no viuen amb el VIH.

4. L'eliminació de totes les formes d'estigma i discriminació relacionats amb el VIH és fonamental per a aconseguir els Objectius de Desenvolupament Soste-

nible i les metes en 2030, inclusivament el d'aconseguir posar fi a la SIDA. Per a tractar d'aconseguir tot això, existeixen nombrosos compromisos internacionals en vigor.

Una de les indicacions d'aquest mateix document és la importància de comptar amb avaluacions validades que utilitzin les dades existents i iniciatives de recollida tant qualitatives com quantitatives.

Tal com conclou, a la nostra ciutat, l'Informe de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona "El concepte d'igualtat apareix com un dels elements clau del preàmbul de la Declaració Universal dels Drets Humans, proclamada l'any 1948 per les Nacions Unides, aleshores acabades de constituir. En aquest context, el concepte d'igualtat està molt vinculat a la universalitat dels drets humans, és a dir, que totes les persones tenen els mateixos drets pel simple fet de ser persones. Per tant, la igualtat ha de ser interpretada com un principi transversal que ha d'impregnar el gaudi de tots els drets humans, de manera que no constitueix un dret en si mateix sinó una obligació de comportament. Directament vinculat al principi d'igualtat trobem el dret a la no-discriminació, que és una garantia reforçada del principi d'igualtat, ja que busca protegir sobretot les persones i els grups que històricament han estat exclosos de la protecció dels seus drets i llibertats. D'aquesta manera, s'estableixen llistes de categories o característiques personals que

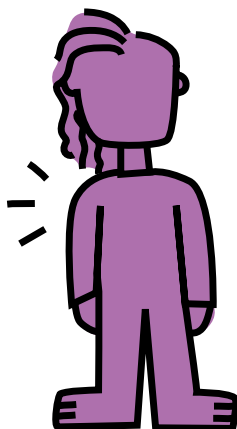
han d'estar especialment protegides. Són característiques que pot tenir qualsevol ésser humà i no pot ser que, pel simple fet de tenir-les, una persona sigui tractada d'una manera diferent respecte a una altra persona en una mateixa situació. Així, discriminar no només inclou qualsevol distinció, sinó també tota exclusió, restricció o preferència. En aquests quatre casos, estaríem parlant de discriminació directa, quan es tracta d'una manera diferent, sense una justificació objectiva i raonable, persones col·locades en situacions substancialment similars, tant si és distingint com exclouent, restringint o preferint. Una discriminació indirecta, en canvi, té lloc quan, per una disposició, criteri o pràctica aparentment neutres, es pot posar una o diverses persones en desavantatge respecte d'altres per algun motiu de discriminació".

El fenomen de discriminació que pateixen les persones amb VIH/sida s'anomena serofòbia. En l'Informe de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona de l'any 2020 es van registrar

8 casos (el 29,6% del total de discriminacions per motiu de salut), "tot i que les entitats que treballen en aquest àmbit evidencien els alts índexs d'infradenúncia que es detecten en aquest col·lectiu, atès l'estigma que encara pateixen avui en dia.

Durant el 2020, les discriminacions en l'àmbit de la serofòbia van tenir a veure amb les limitacions o les dificultats d'accés de les persones amb VIH/sida a serveis de salut i a altres àmbits, tal com denuncien diverses entitats comunitàries, que al llarg de l'any han registrat múltiples situacions en què les persones amb VIH han estat tractades d'una manera diferent de la resta de les usuàries dels serveis de salut i en què s'han evidenciat prejudicis i manca de coneixements reals de les situacions de risc vinculades al VIH/sida per part de professionals d'aquest àmbit".

En els posteriors Informes de l'Observatori de les discriminacions a Barcelona no s'han recollit explícitament discriminacions en l'àmbit de la serofòbia.

3. Metodologia

El present Informe és resultat de la interpretació de les dades quantitatives, extretes a través de l'Enquesta virtual "VIH i discriminació" 2023, dirigida a persones amb VIH majors de 18 anys i residents a Catalunya i que han respost 174 persones en total.

L'Enquesta ha comptat amb la difusió i el suport de totes les Entitats membres del Comitè 1r de Desembre, que l'han traslladat a les seves respectives usuàries. El qüestionari en línia va estar disponible per a la seva complementació a la pàgina web de la nostra Plataforma durant un mes en el qual es va fer una intensa campanya de difusió a través de les xarxes socials del C1D com de les entitats que el conformen, alhora que les mateixes entitats van fer suport a les seves usuàries a l'hora de respondre-la en els seus diferents serveis i programes d'atenció.

La sistematització de les dades i l'edició d'aquest Informe ha anat a càrrec del Grup de Treball de l'Enquesta VIH i discriminació creat ad hoc pel Comitè 1r de Desembre i en què han participat re-

presentants de diverses de les nostres 19 Entitats membre.

L'anàlisi qualitativa prové de les reflexions compartides i treballades en el si del Grup de Treball de l'Enquesta i aprovades pel conjunt de les Entitats del Comitè 1r de Desembre. L'anàlisi quantitativa prové de les dades obtingudes mitjançant les respostes de l'Enquesta "VIH i discriminació" d'aquest passat 2023. Aquest Grup de Treball també ha interpretat i analitzat els resultats, i ha elaborat aquest informe. L'explotació de les dades a estat realitzada per Ilabso Coop.

Per a l'elaboració tant de la present Enquesta com de l'enquesta administrada l'any 2021 es van analitzar alguns instruments de recollida d'informació sobre estigma i discriminació previs i ja validats entre els que figura el qüestionari elaborat per M. José Fuster que ens ha permès introduir preguntes ja validades. Per aquesta edició, es van millorar i ampliar alguns indicadors.

1 - M. José Fuster et al "Desarrollo de un nuevo cuestionario para medir las estrategias que las personas con VIH usan para afrontar el estigma y la discriminación" (https://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S1578-908X2013000200008)

4. Anàlisi dels resultats

4.1 Dades sociodemogràfiques

El primer Bloc de l'Enquesta "VIH i discriminació" pretén obtenir i analitzar el perfil sociodemogràfic que caracteritza a les persones que hi ha participat. Amb aquesta finalitat es va preguntar per la província de residència, l'edat, el gènere i la situació econòmica i residencial. Totes aquestes variables han permès establir una panoràmica sobre la mostra enquestada. N = 174

	Respostes	Persones amb VIH Cat i Balears*
Total	174 (172 viuen a Cat)	28.120
Dones	32 (18,4%)	5.445 (19,4%)
Homes	132	22.675
No binàries	6	Sense dades
Altres	2	Sense dades

*dades Cohort Piscis, 2019. La dada és de persones en seguiment a Catalunya i Balears. Dada del CEEISCAT, persones amb VIH a Catalunya: 32.579.

Distribució per província

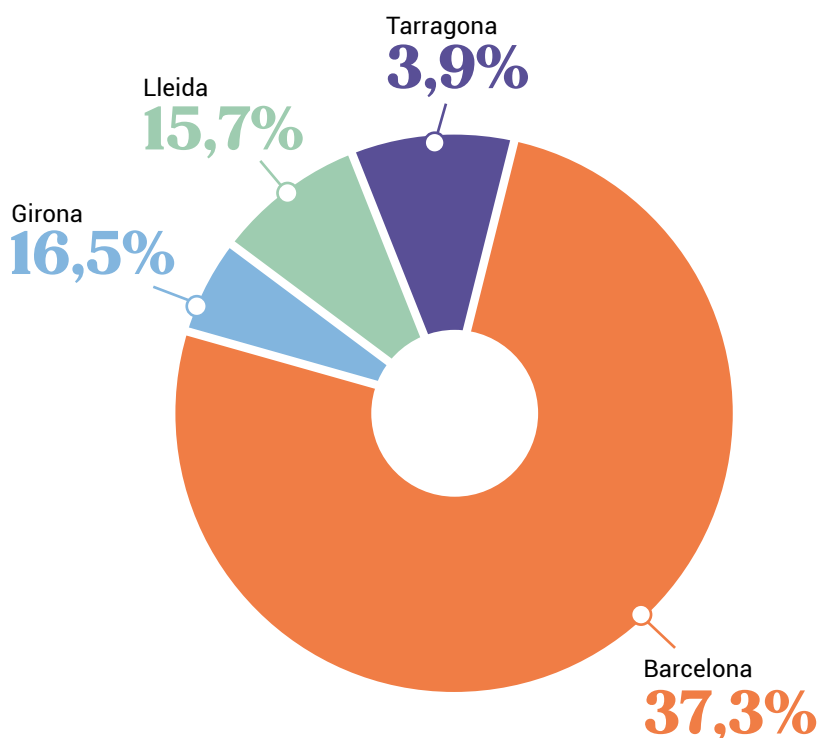
Total enquestes
realitzades: 174

Barcelona 139

Tarragona 10

Lleida 15

Girona 10

Distribució per districtes a la ciutat de Barcelona (N=84)

Ciutat Vella: 18

Eixample: 18

Sants-Montjuïc: 14

Les Corts: 5

Sarrià-Sant Gervasi: 1

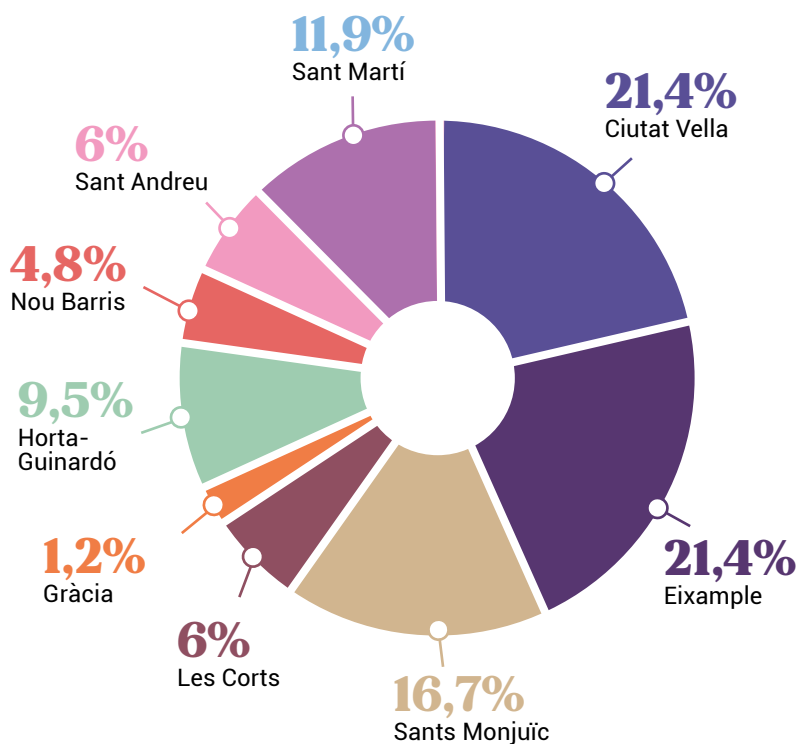
Gràcia: 1

Horta-Guinardó: 8

Nou Barris: 4

Sant Andreu: 5

Sant Martí: 10

La majoria de les persones enquestades residents a la ciutat de Barcelona viuen als districtes de Ciutat Vella (21,4%), de l'Eixample (21,4%), de Sants-Montjuïc (16,7%) i de Sant Martí (11,9%).

A fi de recollir l'edat es van establir una sèrie d'interval per a agrupar la població participant:

De 18 a 25 anys:

7 persones

De 26 a 35 anys:

31 persones

De 36 a 45 anys:

47 persones

De 46 a 55 anys:

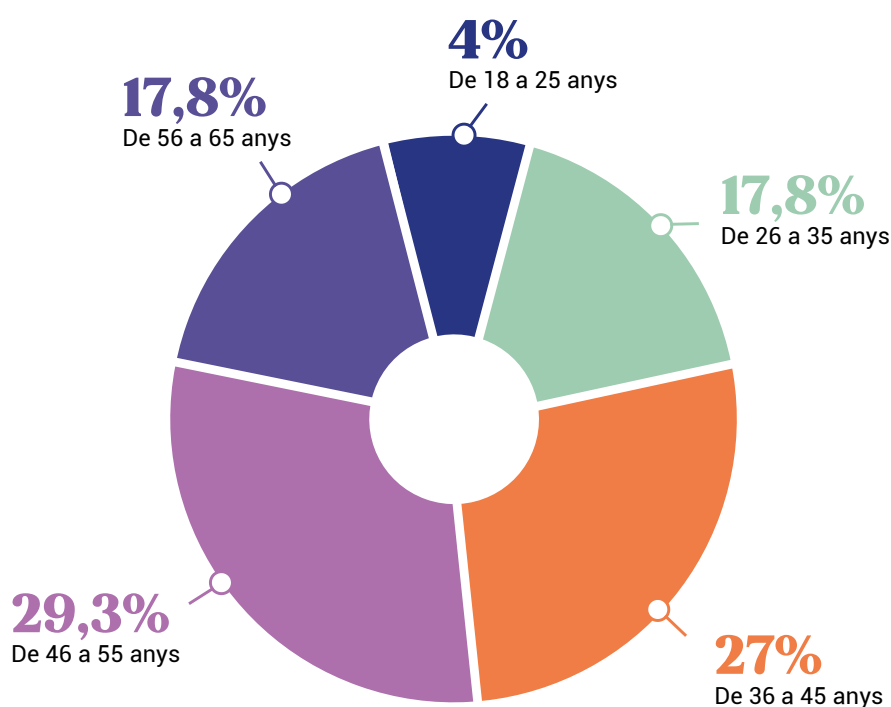
51 persones

De 56 a 65 anys:

31 persones

Igual o més de 66

anys: 7 persones

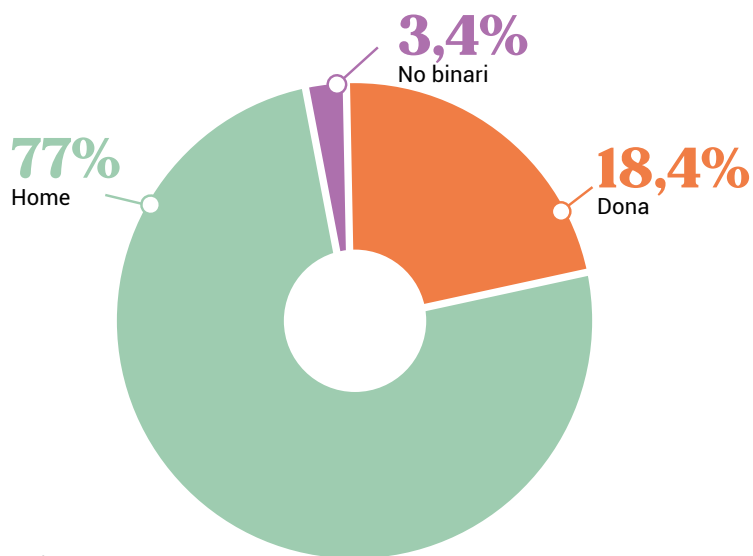
El 4% de les persones enquestades tenen de 18 a 25 anys (el 3 % de les dones), mentre que el 17,8% tenen entre 26 i 35 anys (19 % de les dones), el 27% oscil·la entre els 36 i 45 anys (12% de les dones), i el 17,8% tenen entre 56 i 65 anys (el 34% de les dones). La franja més alta es troba en el 29,3% (el 22% de les dones), que té entre 46 i 55 anys i el 4% que correspon a les persones majors de 66 anys (el 9% de les dones). Respecte a l'edat cal destacar que el 50 del total de les persones entrevistades i el 66% de les dones tenen una edat superior als 46 anys, fet que pot comportar problemàtiques associades amb l'envelliment de les persones amb VIH i especialment a la població de dones que viuen amb el VIH.

Identitat de gènere

Amb la intenció d'establir una categorització que tingui en compte la diversitat de gènere, es va realitzar una pregunta amb aquesta perspectiva d'abordatge. S'ha inclòs perquè es considera rellevant la relació d'aquestes respostes i la discriminació.

Respecte a la identitat de gènere de les persones participants el 77% s'identifica com a home, un 18,4% com a dona i un 3,4% com a persona no binària. També es deixa obert un apartat "d'altres".

32 - Dona
134 - Home
6 - No binari
2 - No binari

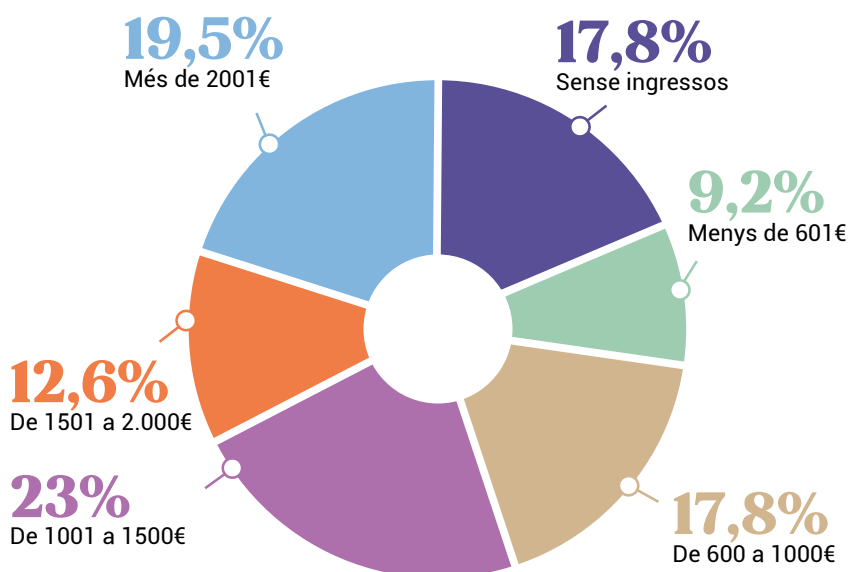

Situació socioeconòmica

Respecte a la situació socioeconòmica és possible detectar que un percentatge elevat del total de les persones enquestades es troba travessada per condicions de vulnerabilitat o d'exclusió social; gairebé la meitat (44,8%) té uns ingressos inferiors als 1.000 euros mensuals i un 17,8% no disposa d'ingressos. Entre les dones els ingressos inferiors als 1.000 euros mensuals s'eleva fins al 69% i un 34,38% no disposen d'ingressos.

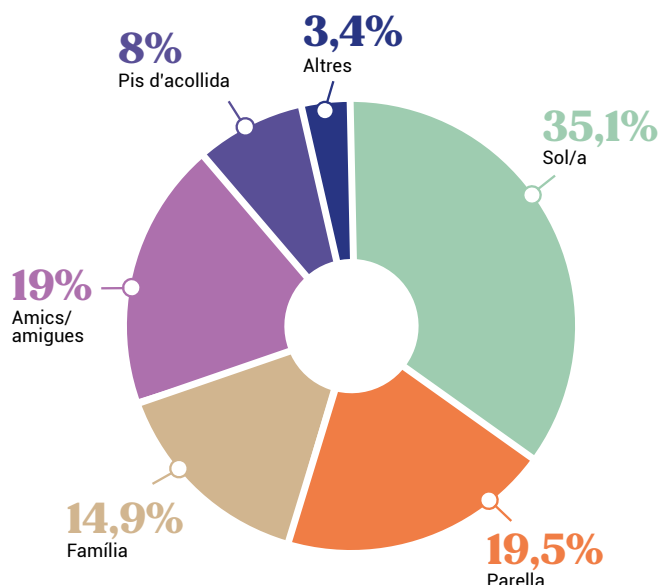
Ingressos mensuals

Sense ingressos: 31
Menys de 601 euros: 16
De 601 a 1000 euros: 31
De 1001 a 1500 euros: 40
De 1501 a 2000 euros: 22
Més de 2001 euros: 34

Amb qui vius?

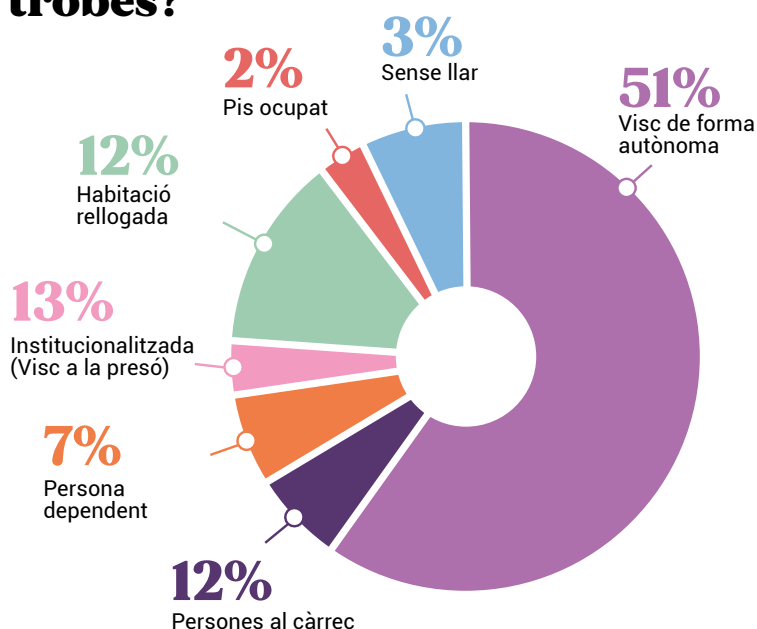
Sol/a: 61
 Parella: 34
 Família: 26
 Amics/amigues: 33
 Pis Acollida: 14
 Altres: 6

A conseqüència d'aquest fet també es troba condicionada la situació residencial. Un 35,1% de les persones enquestades viuen soles, un 19,5% en parella (un 9% de dones i un 21,5% dels homes), un altre 19% amb amics o amigues (un 3% de les dones i un 23,5% dels homes) i un 14,9% amb la família (un 50% de les dones i un 46,15% dels homes). Un 8% viuen en un pis d'acollida.

En quina situació et trobes?

Visc de forma autònoma: 61
 Persones al càrrec: 14
 Persona dependent: 9
 Institucionalitzada: 16
 (*inclou Centre residencial, Centre sociosanitari, Pis amb suport professional i Centre Penitenciari)
 Habitació rellogada: 15
 Pis ocupat: 2
 Sense llar: 3

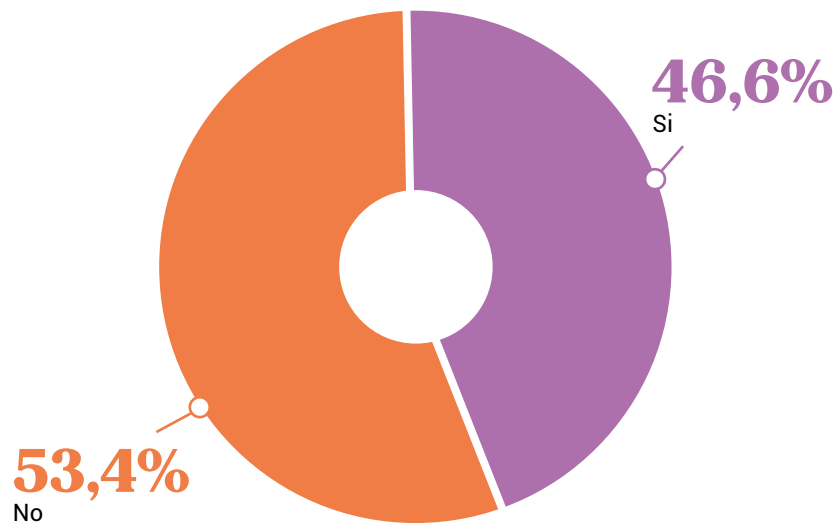

Del total de persones enquestades, el 51% es troba vivint de forma autònoma, un 12% té persones al càrrec i un 13% es troba en situació institucionalitzada (fet que implica viure en un Centre residencial, en un Centre sociosanitari, en un pis amb suport professional o en un Centre penitenciari). Cal destacar també, amb relació a la situació de vulnerabilitat o d'exclusió social, que un 12% de les persones enquestades viuen en una habitació rellogada i un 3% es troben en situació de sensellarisme.

Ets activista o has participat en activitats d'activisme?

Sí: 81

No: 93

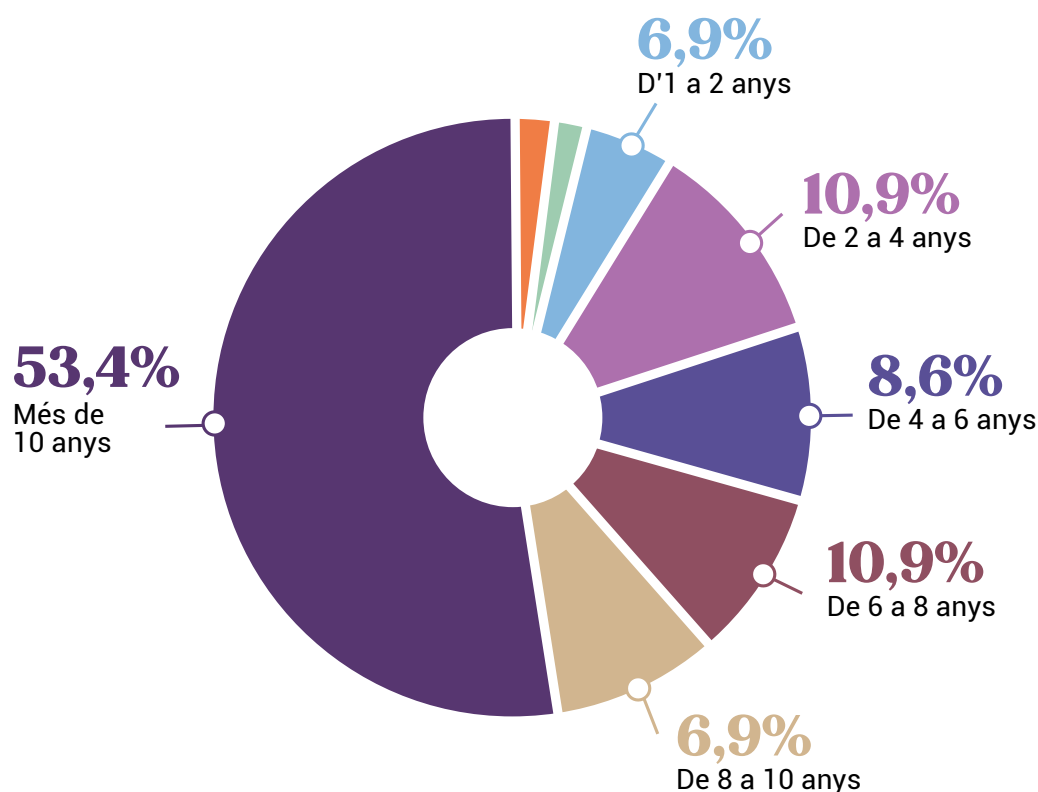
Un altre dels factors que es considera rellevant amb relació al perfil de la mostra està relacionada amb l'activisme. Per aquest motiu es va preguntar si la persona era activista o si havia participat alguna vegada dins d'aquest àmbit. Un 46,6% de les persones enquestades ha respost afirmativament, essent entre les dones menors (37,5%) aquest percentatge. Cal destacar que la situació socioeconòmica és un factor que pot influir a l'hora de participar en l'activisme.

4.2 Impacte del diagnòstic del VIH

La motivació del present estudi se centra en l'anàlisi de la relació entre VIH i discriminació, per aquest motiu es considera essencial incloure preguntes relacionades amb l'estat serològic, el temps del diagnòstic i la comunicació del mateix en l'entorn de la persona.

Quant temps fa que vius amb el diagnòstic del VIH?

Menys de 6 mesos: 2	De 2 a 4 anys: 19	De 8 a 10 anys: 12
De 6 mesos a 1 any: 2	De 4 a 6 anys: 15	Més de 10 anys: 93
D'1 a 2 anys: 12	De 6 a 8 anys: 19	

Un 53,4% de les persones enquestades fa més de 10 anys que viu amb el diagnòstic del VIH. Un 10,9% fa de 6 a 8 anys, un altre 10,9% de 2 a 4 anys, un 8,6% de 4 a 6 anys, un 6,9% de 8 a 10 anys i un altre 6,9% d'1 a 2 anys.

Com valoren actualment la seva qualitat de vida?

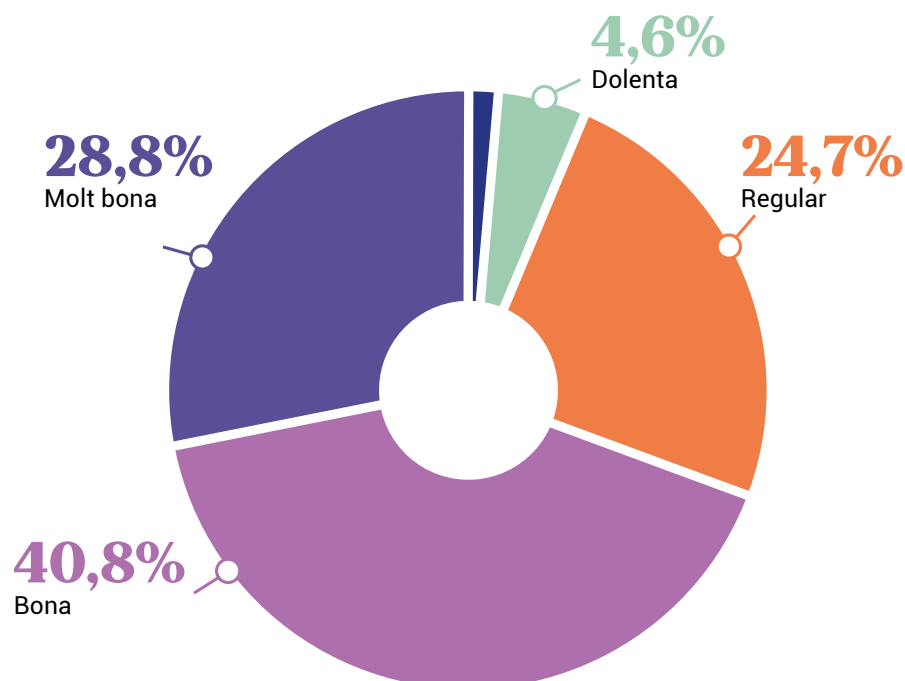
Molt dolenta: 3

Dolenta: 8

Regular: 43

Bona: 71

Molt bona: 49

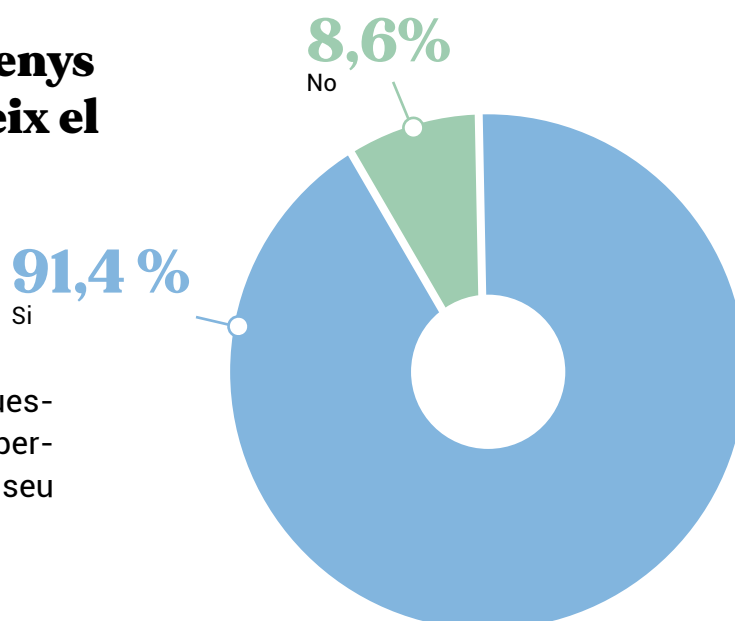

Respecte a l'autopercepció de la qualitat de vida, un 40,8% de les persones enquestades la qualifiquen de bona, un 28,2% de molt bona, un 24,7% de regular i un 4,6% de dolenta. Les dones valoren pitjor la seva qualitat de vida (el 40,6% és la suma dels ítems molt dolenta, dolenta i regular en dones i el 28% en homes)

En el teu entorn almenys alguna persona coneix el teu diagnòstic?

Sí: 159

No: 15

Un 91,4% de les persones enquestades afirma que almenys una persona del seu entorn coneix el seu diagnòstic.

Si has respost Sí, en quins àmbits? (Resposta múltiple)

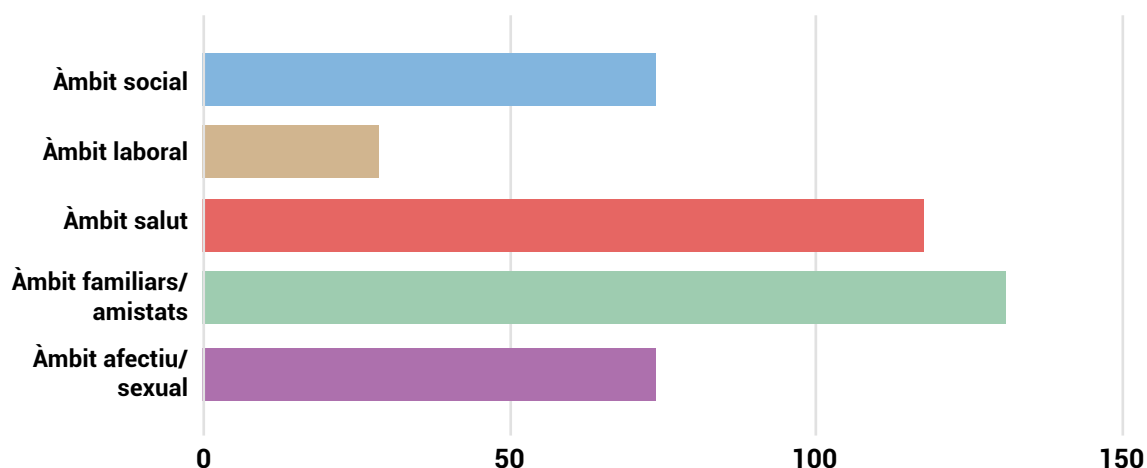
Àmbit Social (Serveis Socials i Administració): 74

Àmbit Familiar i/o Amistats: 131

Àmbit Laboral: 29

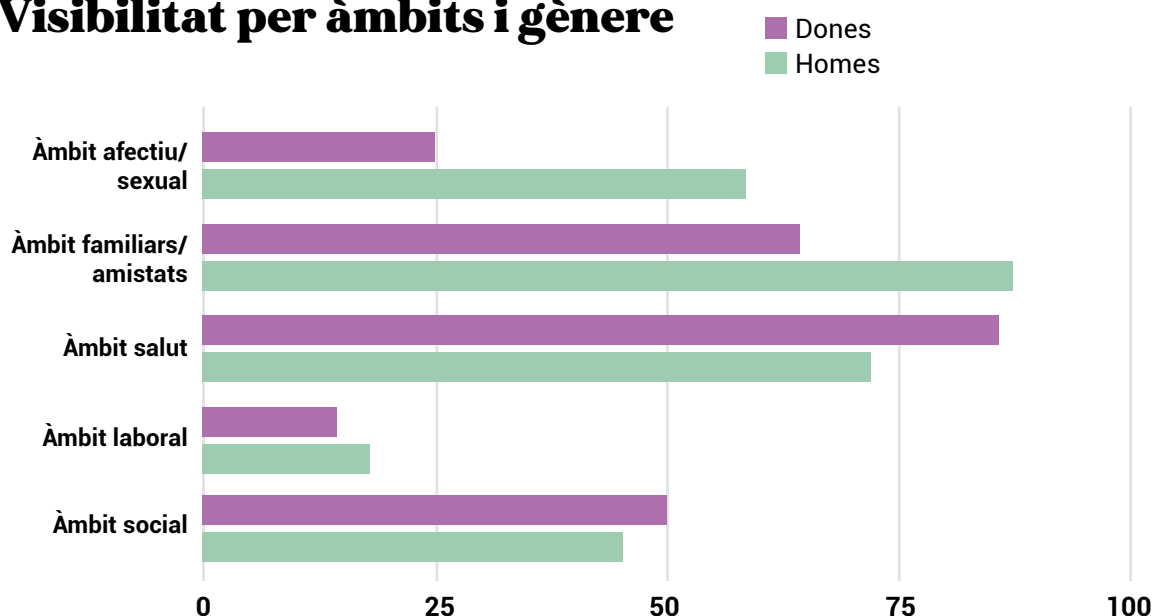
Àmbit Afectiu Sexual: 81

Àmbit de Salut: 118

D'entre les persones que han respost afirmativament al fet que almenys una persona del seu entorn conegui el seu diagnòstic, un 83,44% l'han fet saber en l'àmbit familiar i/o d'amistats, un 75,16% en l'àmbit de salut, un 51,59 % en l'àmbit afectivo sexual i un 47,13% en l'àmbit social (serveis socials i administració). Tan sols un 18,47% han fet saber el seu serostatus en l'àmbit laboral.

Visibilitat per àmbits i gènere

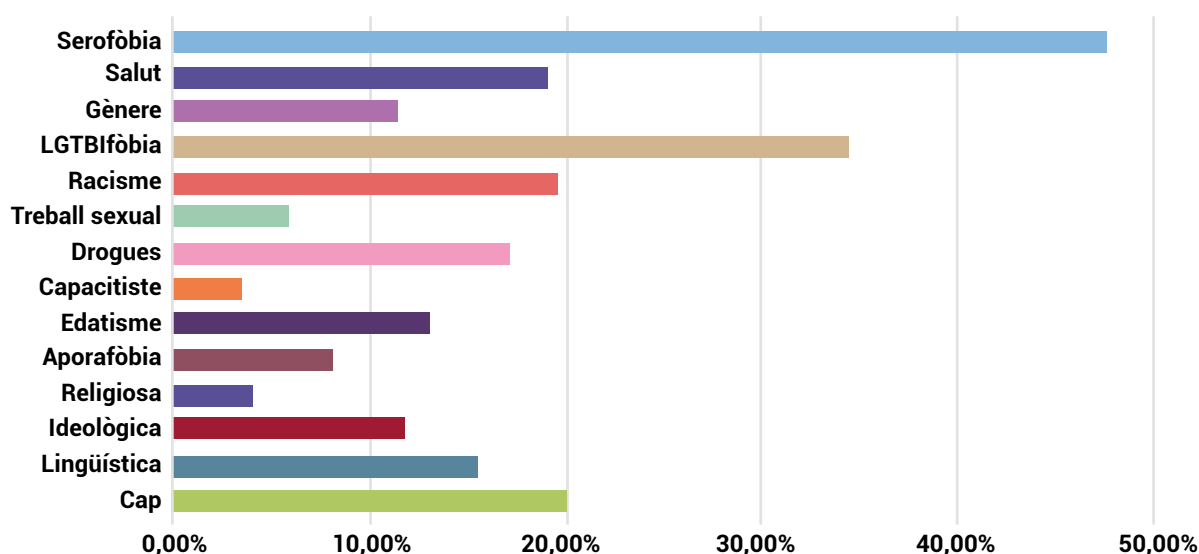

Destaquem en clau de gènere, que l'àmbit on hi ha més visibilitat en dones seria l'àmbit de la salut, seguit del familiar/amistats. En molt menor mesura en l'àmbit afectiu sexual i laboral.

4.3 Estratègies de coneixement i pràctica per fer front a les situacions de discriminació

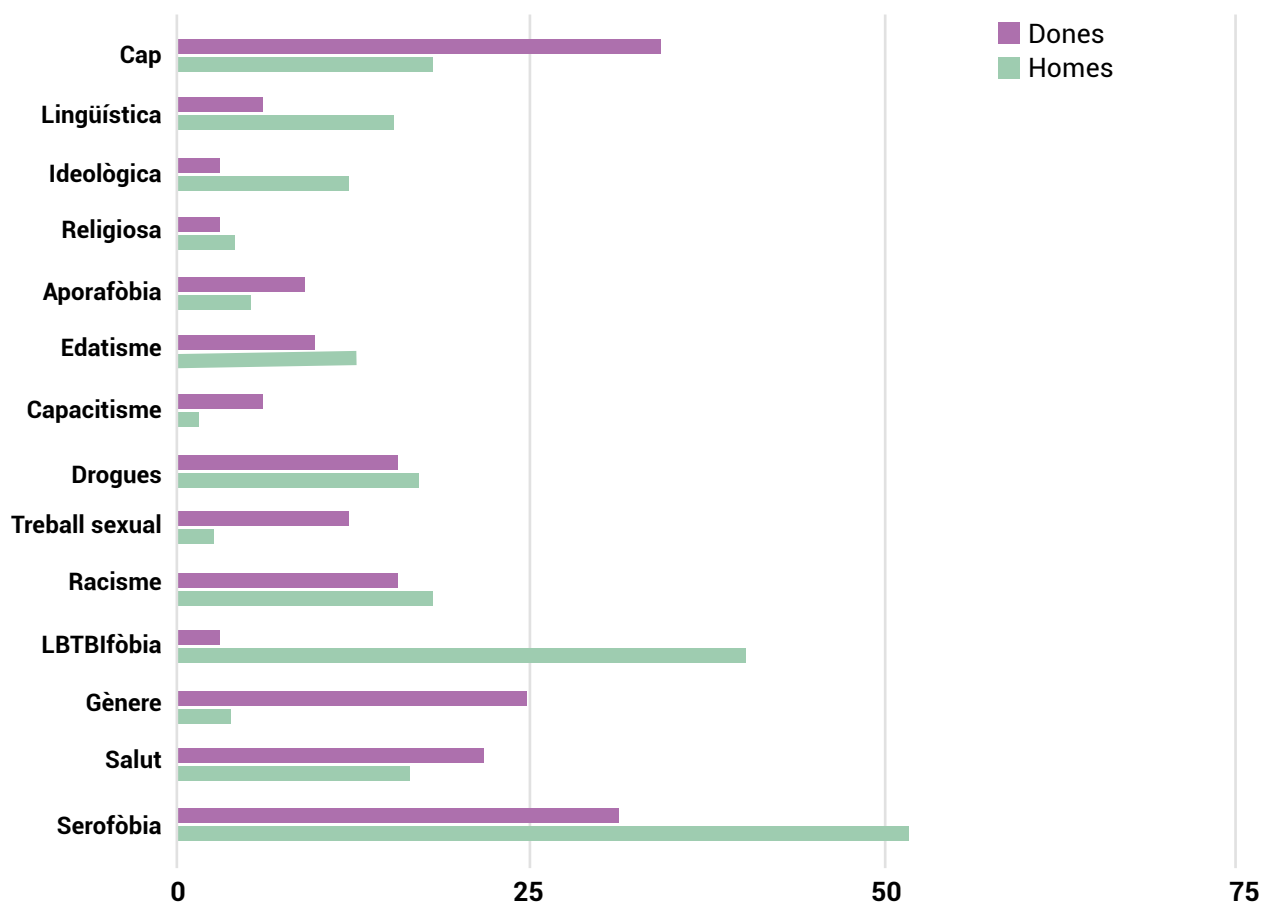
Has patit discriminació per alguna d'aquestes raons?

Serofòbia (VIH): 83	Edatisme: 23
Altres situacions derivades de la salut: 33	Aporofòbia
Discriminació de gènere: 20	(Rebuig per raó de pobresa): 14
LGTBIfòbia: 60	Discriminació religiosa: 7
Racisme o xenofòbia: 34	Discriminació ideològica: 21
Treball sexual: 10	Discriminació lingüística: 27
Drogodependències: 30	No, cap: 35
Capacitisme: 6	Altres: 2

Un 47,7 del total de les persones enquestades afirmen haver patit discriminació per serofòbia, un 34,4% per LGTBIfòbia, un 19,5% per racisme o xenofòbia i un 11,4% discriminació de gènere. Un 17,2% han patit discriminació per la seva situació de drogodependència i un 18'9% per altres raons derivades de la salut.

Discriminació de gènere

Hi ha diferències entre els homes i les dones en les situacions de discriminacions, les discriminacions per raó de gènere i aquelles relacionades amb situacions de salut (inclou el capacitisme) es percep més en dones, mentre que la discriminació per LGTBIfòbia és assenyalada especialment pels homes.

Què entens per discriminació per VIH?

Assenyalar una persona per tenir el VIH: 117

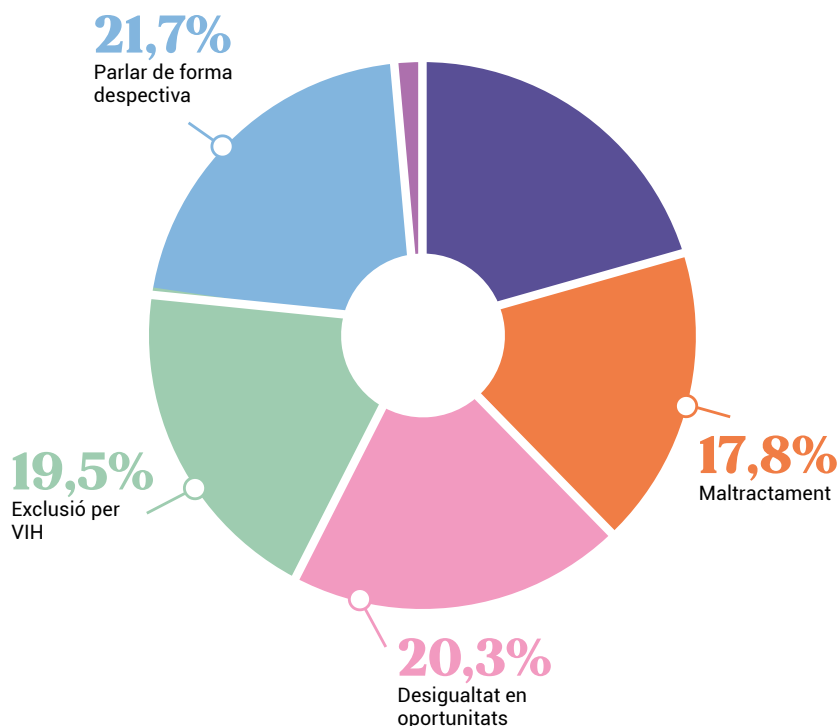
Patir maltractament a causa del diagnòstic del VIH: 105

Desigualtat en l'accés a les oportunitats d'una persona amb VIH: 120

És l'exclusió dirigida a les persones amb VIH: 115

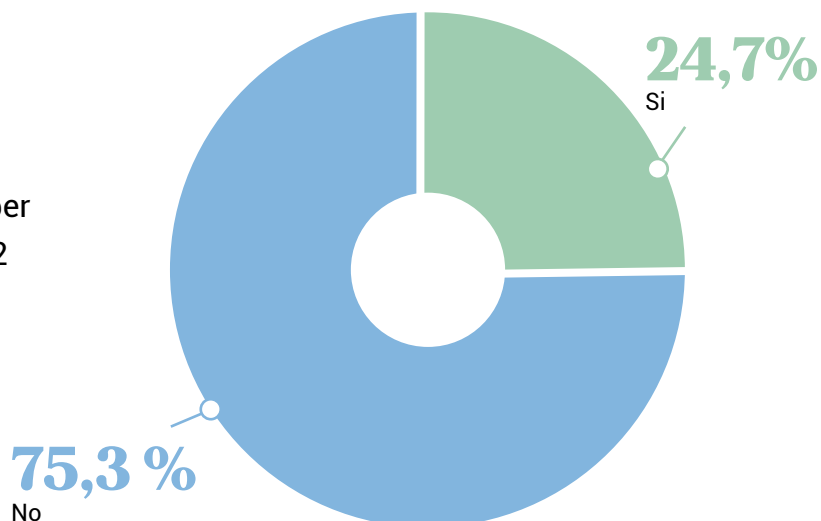
Que es parli de forma despectiva de les persones amb VIH: 128

Altres: 6

Has patit alguna discriminació per tenir el VIH en els darrers dotze mesos?

Un 24,7% de les persones enquestades afirmen haver patit alguna discriminació per tenir el VIH en els darrers 12 mesos.

Si has respost SÍ, indica en quin/els àmbits

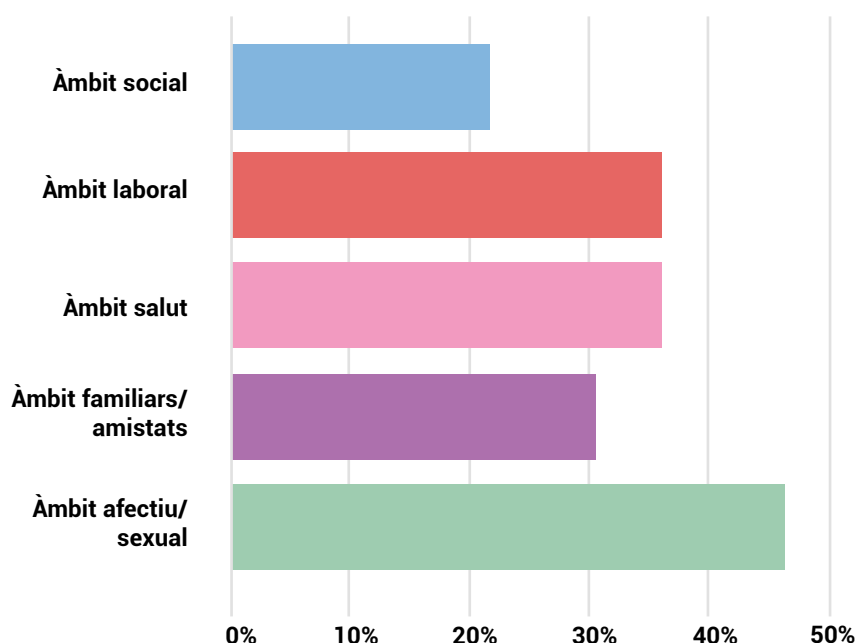
Àmbit Social (Serveis Socials i Administració): 9

Àmbit Laboral: 5

Àmbit de Salut (inclou Atenció Primària, Atenció especialitzada, Salut Mental, Atenció Salut sexual, Atenció Salut reproductiva (Atenció en el procés d'embaràs, part i lactància)): 15

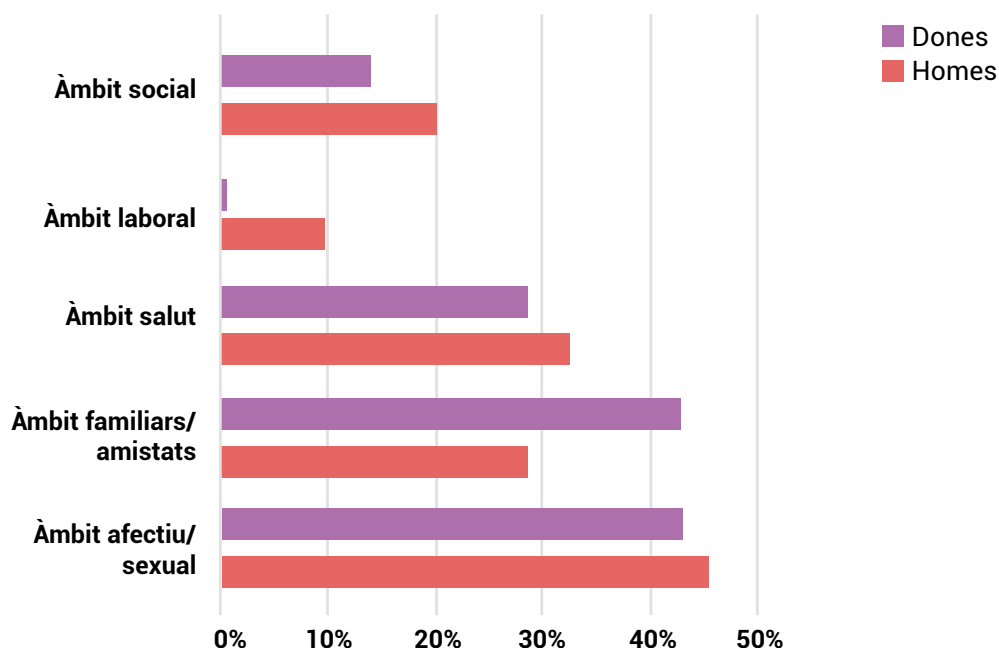
Àmbit Familiar i/o d'Amistats: 13

Àmbit Afectiu Sexual: 20

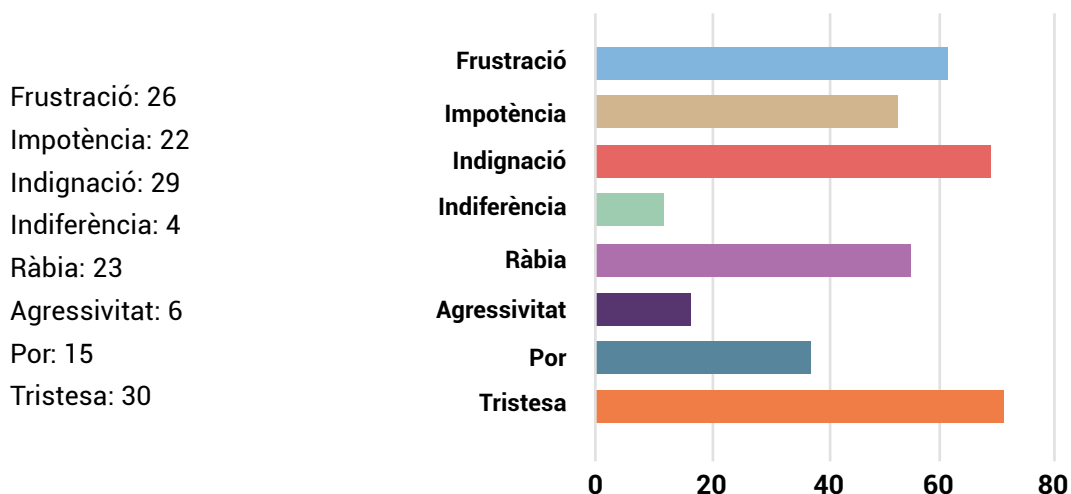
Les discriminacions no es donen en un únic context, pel que les persones que han percebut haver viscut aquestes situacions durant el darrer any (un 24% de la mostra) assenyalen que han patit discriminacions en diversos àmbits i de forma múltiple, essent l'àmbit afectiu i sexual, en el que un 46% de les persones han patit discriminació en el darrer any també assenyalen haver patit altres situacions de discriminació, en l'àmbit de la salut i el laboral (35% de la mostra), el 30% de les persones també assenyalen haver patit discriminació en l'àmbit familiar i, per últim, un 21% també en l'àmbit social.

Àmbits de discriminació darrers 12 mesos per gènere

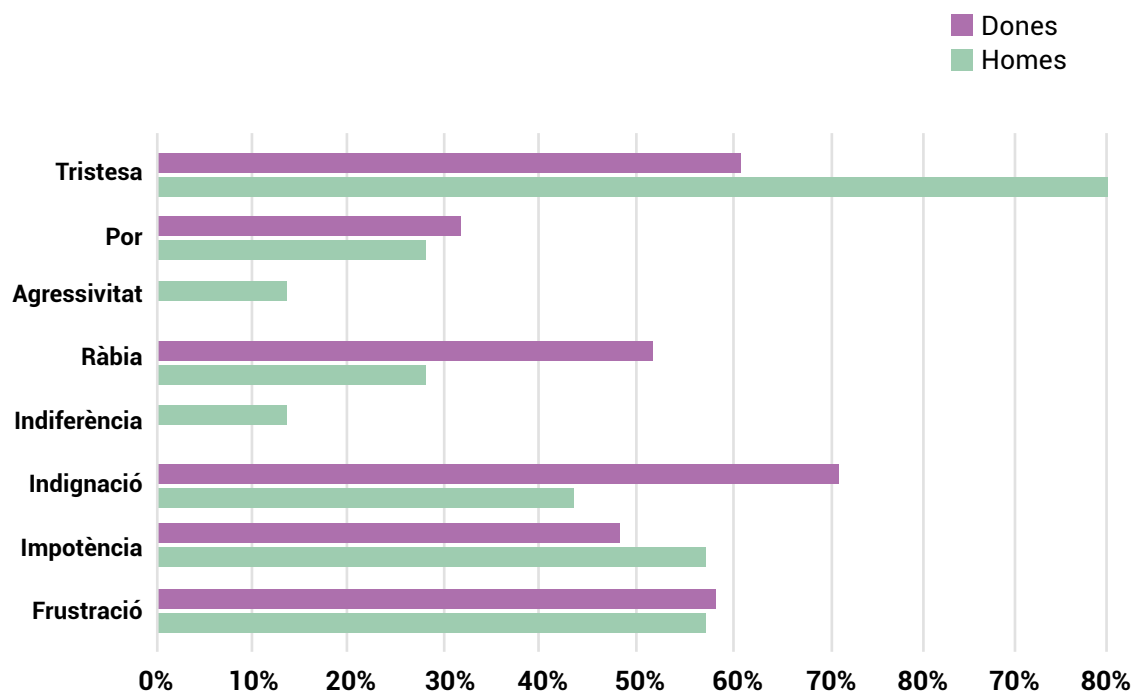
En aquests àmbits de discriminació hi ha diferències entre els homes i les dones respecte on les han patit, especialment en l'àmbit laboral i l'àmbit familiar.

Com et vas sentir davant la situació de discriminació?

Les persones que han patit situacions de discriminació durant els darrers dotze mesos indiquen que les emocions i reaccions emocional enfront a la discriminació han estat múltiples i simultànies. No obstant, els sentiments que apareixen amb major freqüència són la tristesa, la indignació i la frustració.

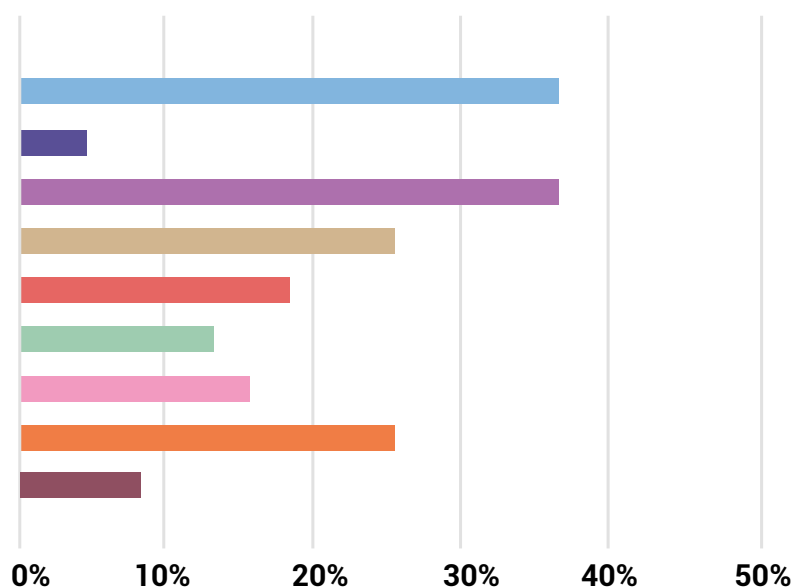
Reacció emocional enfront a la discriminació

Les reaccions emocionals també tenen gènere; les dones han assenyalat haver sentit tristesa (100%) seguida de frustració, mentre que en el cas dels homes les emocions estan més repartides entre indignació, tristesa, frustració i ràbia.

Com vas reaccionar?

- Enfrontant-me als que em van discriminar: 16
- Denunciant davant les instàncies pertinents: 2
- Tractant de no donar-li importància al fet: 16
- Buscant suport i assessorament en entitats comunitàries, professionals de la salut, persones properes, amistats o familiars: 11
- Assessorament per informar-me dels meus drets: 8
- Implicant-me en una entitat que treballa en l'àmbit del VIH: 6
- Revelant públicament el meu estat serològic com a estratègia de visibilització: 7
- No he fet res i no ho he dit a ningú: 11
- Altres: 4

Respecte a les reaccions enfront de les situacions de discriminació, destaquem que tan sols un 5% ha denunciat i un 25% no ha fet res. Moltes de les reaccions són simultànies i per tant les persones opten per diverses estratègies per fer front a la discriminació tal i com assenyala la gràfica.

Per altra banda, cal dir que cap dona ha denunciat i que l'estratègia més habitual en les dones ha estat buscar suport, assessorament i implicar-se en una entitat en major mesura que els homes.

El percentatge de denúncia és 0 en dones, però si es pregunta directament si s'ha denunciat alguna vegada una discriminació, el percentatge és més alt (18,7% de dones i el 9% dels homes).

Com ha afectat la discriminació en la teva qualitat de vida?

Gens: 35

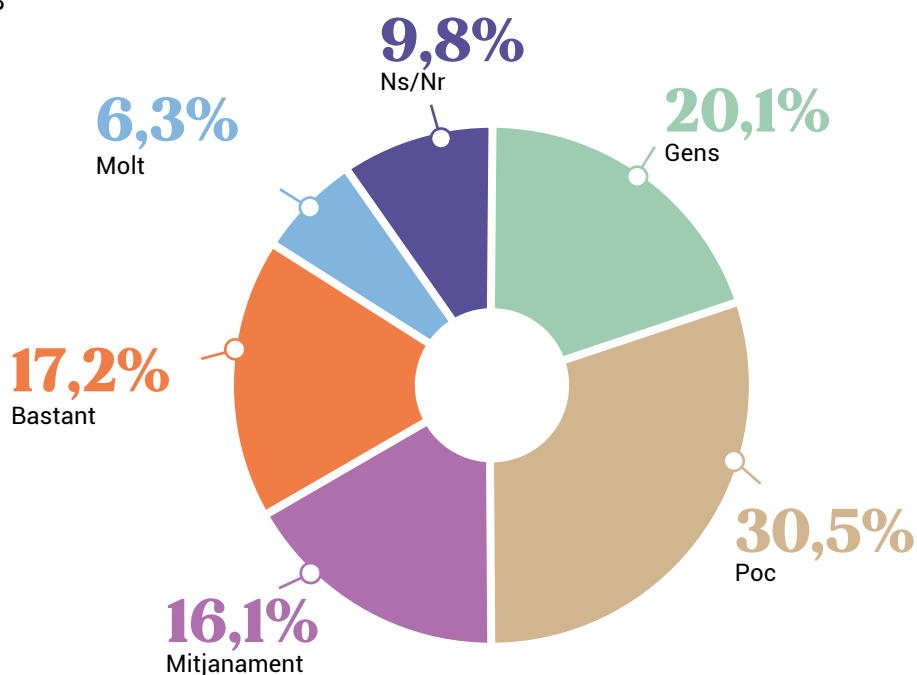
Poc: 53

Mitjanament: 28

Bastant: 30

Molt: 11

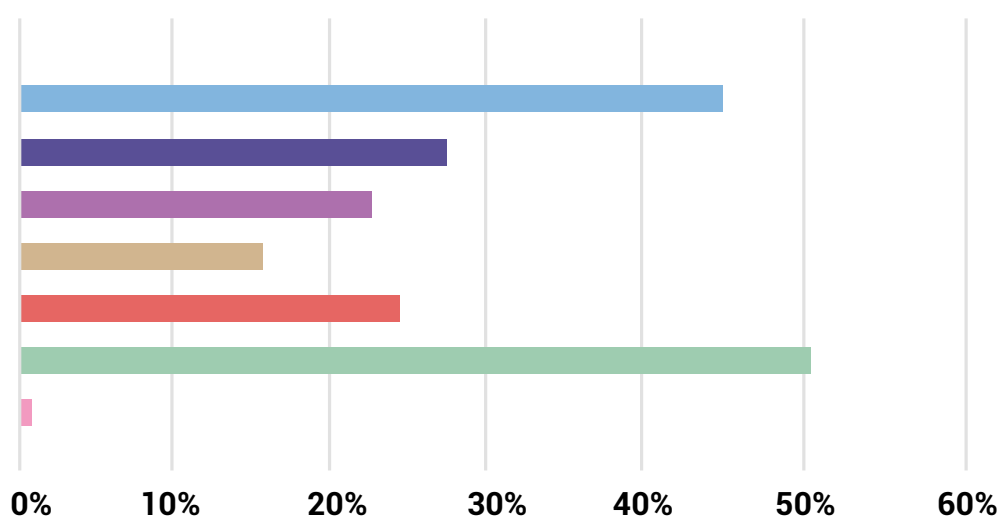
NS/NR: 17

Un 50,6% de les persones enquestades consideren que la discriminació ha afectat poc o gens en la seva qualitat de vida, malgrat això, un 33,3% consideren que l'ha afectat bastant o mitjanament.

Indica quins d'aquests recursos coneixes contra l'estigma i la discriminació de les persones amb VIH

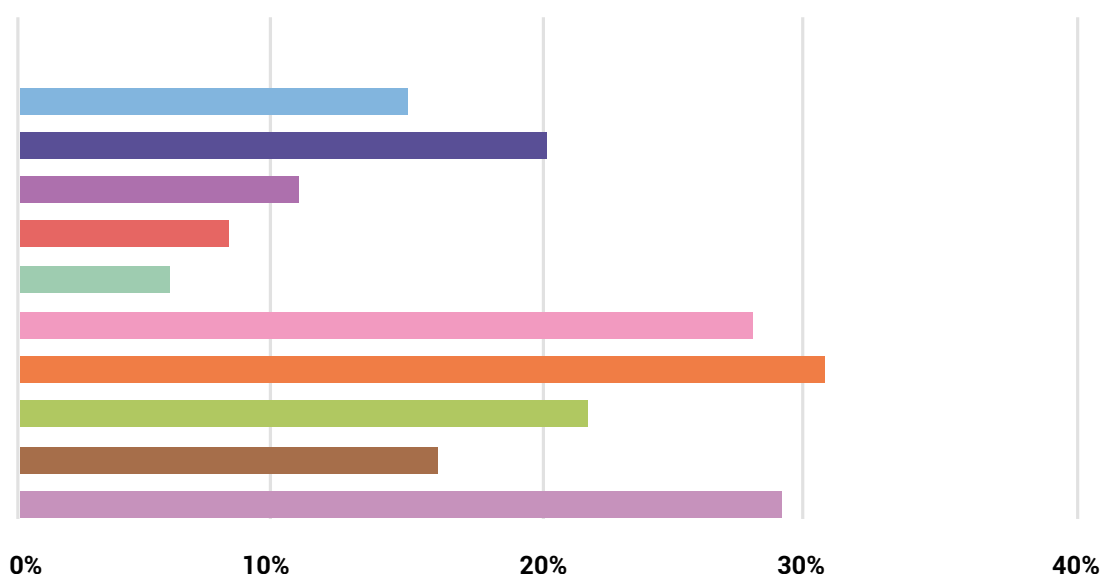
- Llei d'Igualtat i altres lleis per a la No discriminació: 77
- Pacte Social contra l'estigma i la discriminació de les persones amb VIH: 47
- Oficina per la No Discriminació de la ciutat de Barcelona: 41
- Oficina d'Igualtat de Tracte i No-discriminació de la Generalitat de Catalunya: 29
- Clínica legal (CESIDA): 42
- Entitats Comunitàries i altres col·lectius: 89
- Altres: 2

Els recursos més coneguts contra l'estigma i la discriminació per part de les persones enquestades són les Entitats comunitàries i altres col·lectius (51,15) i la Llei d'Igualtat (44,25%). Tan sols un 27,01% de les persones enquestades (un 31% en el cas de les dones) coneixen el Pacte contra l'estigma i la discriminació de les persones amb VIH.

Quines polítiques públiques creus que s'haurien d'implementar?

- Promoure més accions i campanyes públiques de sensibilització social: 25
- Dotació de recursos econòmics per a polítiques públiques de prevenció, detecció i per fer front a les situacions de discriminació a les persones amb VIH: 35
- Promoció de l'empoderament de les persones amb VIH: 19
- Promoció de les entitats que treballen en l'àmbit del VIH: 14
- Crear mecanismes de detecció, denuncia i reparació de situacions de discriminació: 10
- Crear programes educatius per a alumnes i professorat per fomentar la diversitat i la no discriminació per VIH/Sida: 49
- Posar fi a la discriminació en la prestació de serveis financers i d'assegurances: 54
- Posar fi a la discriminació en l'àmbit laboral: 38
- Garantir els drets sanitaris i reproductius (Accés a tractaments): 28
- Posar fi a la discriminació en l'àmbit sanitari i social: 51

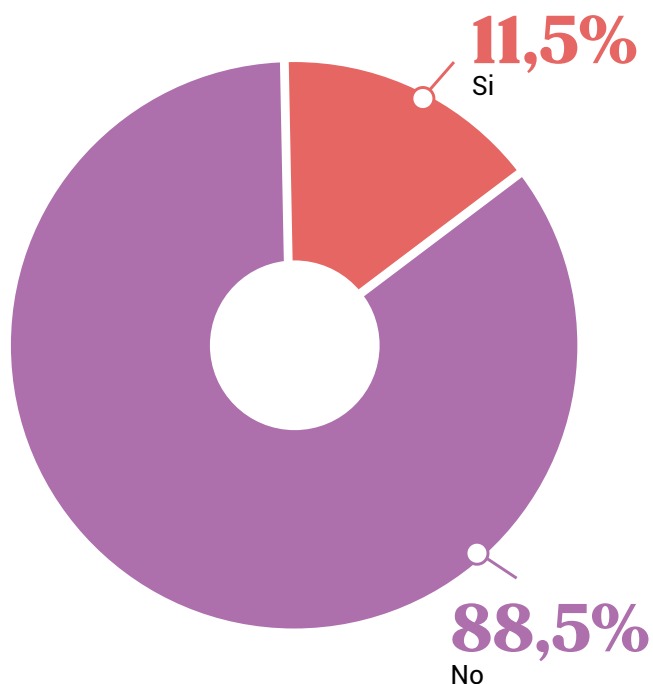
Les persones de la mostra plantegen la necessitat d'implementar diferents polítiques públiques per a abordar l'estigma i la discriminació. Les més assenyalades són posar fi a la discriminació en l'àmbit sanitari i social i en l'àmbit de la prestació de serveis financers i d'assegurances. Les dones posen major èmfasi en la promoció de les accions de sensibilització social (un 25% enfront al 12% dels homes) i en programes educatius (un 34% de les dones i un 27% dels homes). Els homes incideixen més en la mesura de posar fi a la discriminació en l'àmbit laboral (un 24,4% enfront del 12,5% de les dones) i en la garantia dels drets sexuals (un 18% enfront del 6,25% de les dones).

Has denunciat situacions de discriminació?

Sí: 20

No: 154

El 88,5% de les persones enquestades no ha denunciat les situacions de discriminació que ha patit. El percentatge de dones que no han denunciat situacions de discriminació és del 81%.

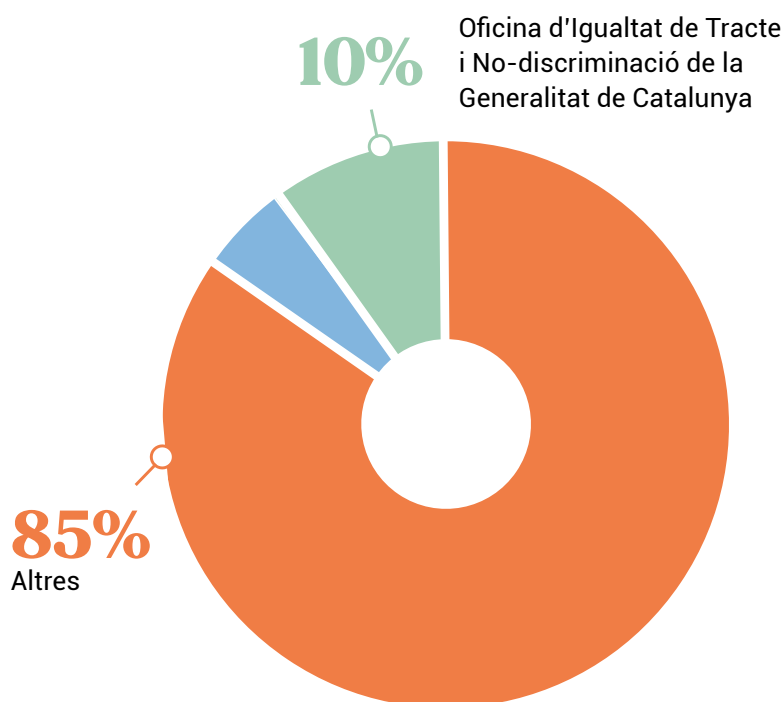

Si has respost SÍ, on ho has denunciat?

Oficina per la No Discriminació de la ciutat de Barcelona: 1

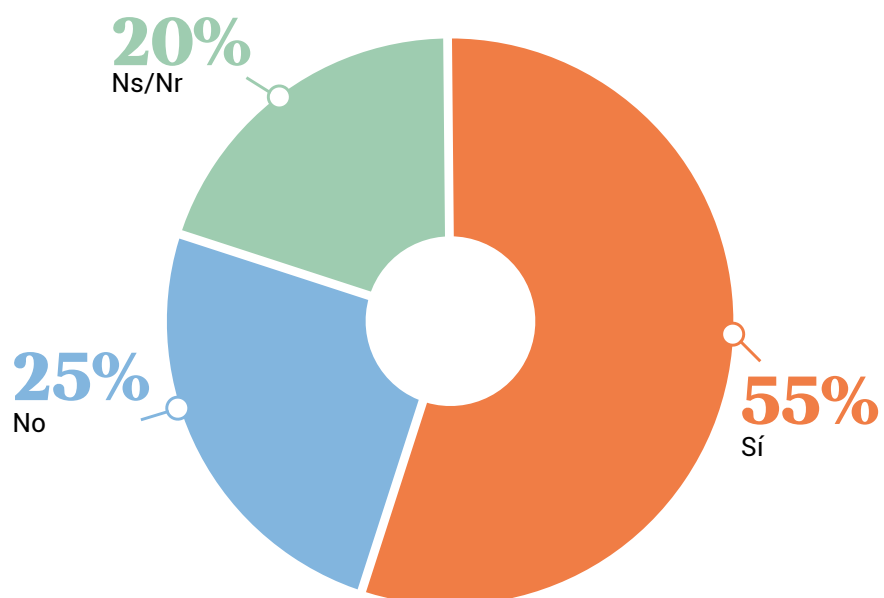
Oficina d'Igualtat de Tracte i No-discriminació de la Generalitat de Catalunya: 2

Altres: 17

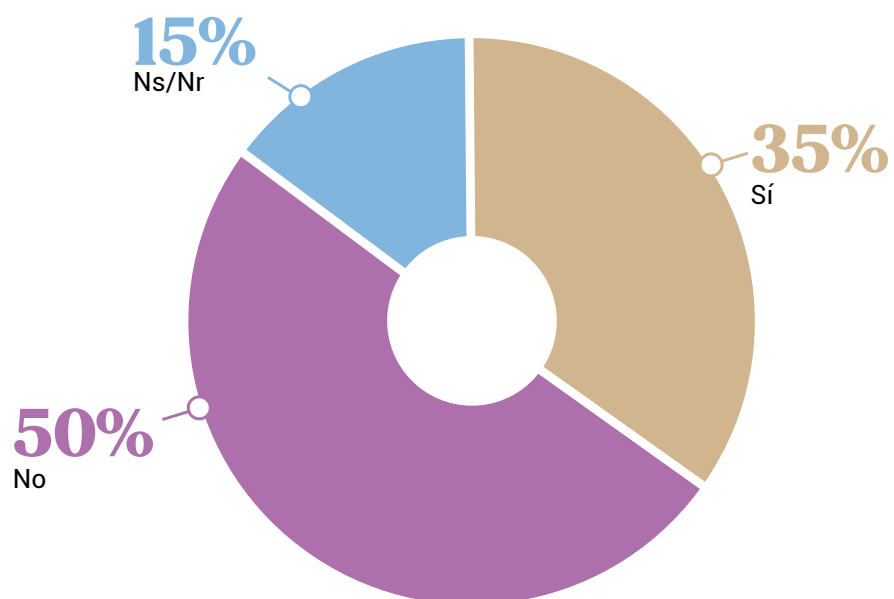
T'han atès correctament i t'han donat resposta?

Sí: 11
No: 5
NS/NR: 4

T'has sentit compresa i acompanyada?

Sí: 7
No: 10
NS/NR: 3

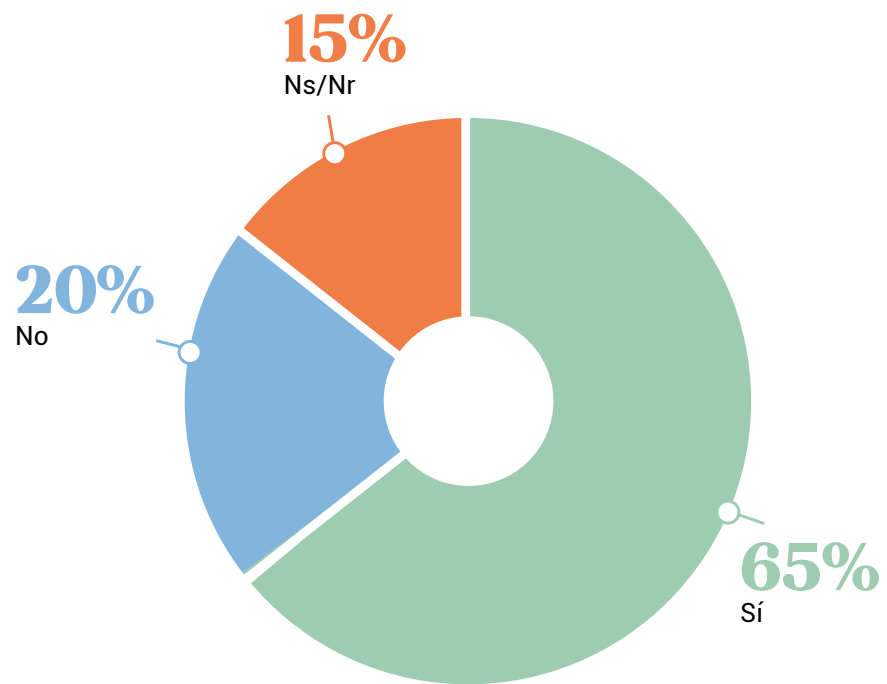

Han respectat la confidencialitat?

Sí: 13

No: 4

NS/NR: 3

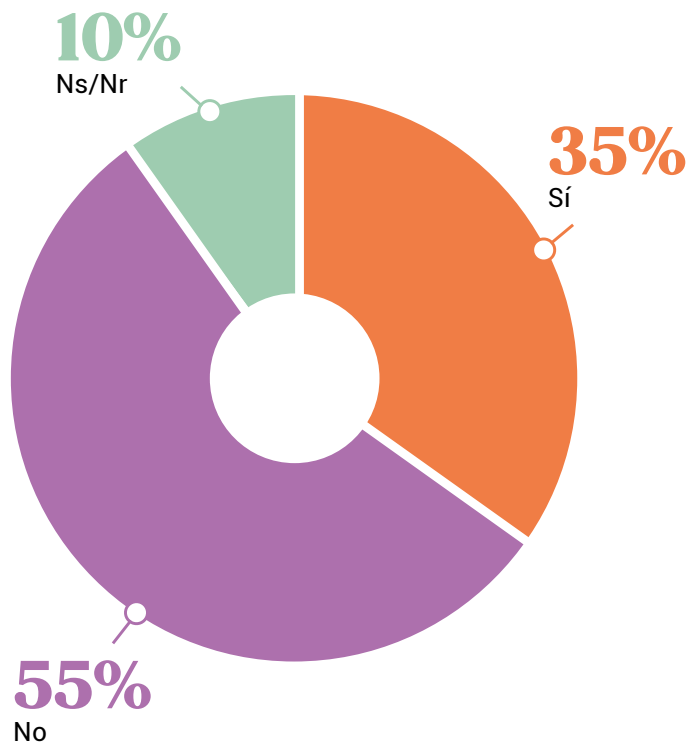
Estàs satisfeta amb el resultat final de la denúncia?

Sí: 7

No: 11

NS/NR: 2

De l'11,5% de les persones que sí que han denunciat la situació de discriminació que han patit, un 55% no estan satisfetes amb el resultat final de la denúncia i un 50% no s'han sentit compreses i acompanyades durant el procés.

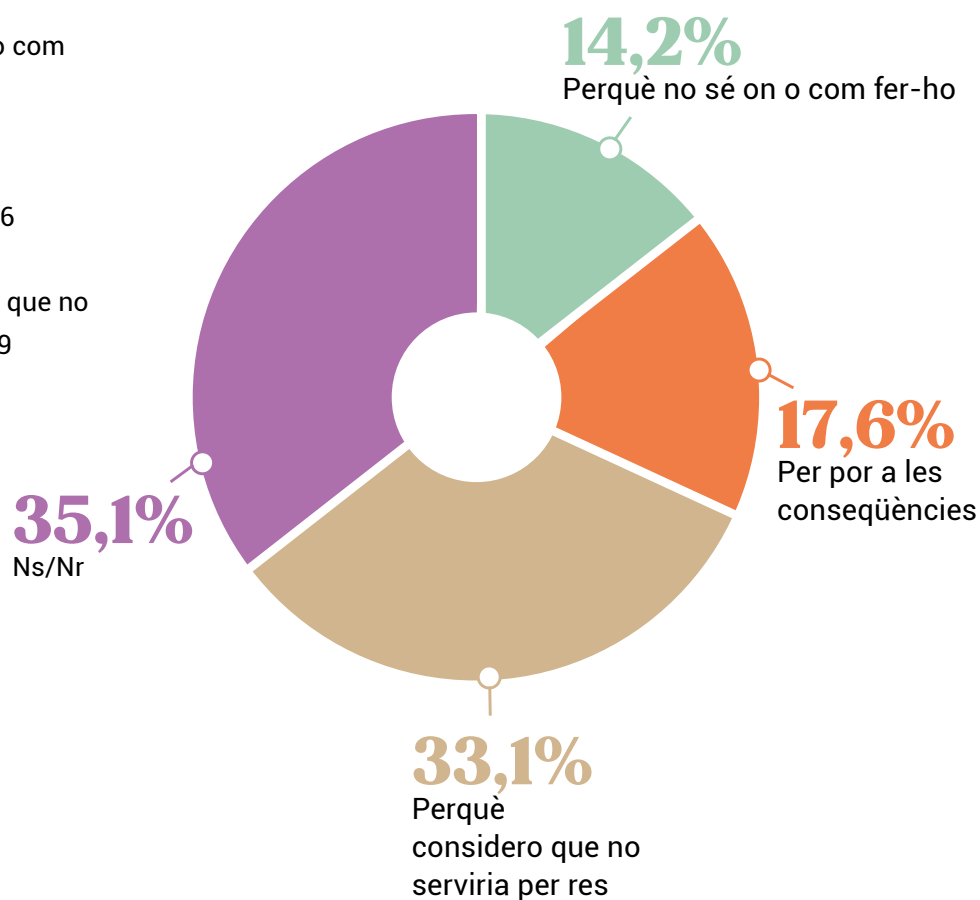
Si has respost NO, per què no has denunciat?

Perquè no sé on o com fer-ho: 21

Per por a les conseqüències: 26

Perquè considero que no serviria per res: 49

NS/NR: 52

Respecte a les raons per les quals no s'han denunciat les situacions de discriminació, un 33,1% afirma que no ho ha fet perquè considera que no serviria per res, un 17,6% per por a les conseqüències i un 14,2% perquè no sap on o com fer-ho.

5. Conclusions

Enquesta VIH i Discriminació 2023

Més del 50,58% de les persones enquestades tenen edats superiors als 46 anys en amunt, fet que indica **un envelliment de les persones que viuen amb el VIH**, un possible eix de discriminació a tenir en compte i més tenint en compte les dificultats que pot tenir associades. Entre les dones aquest percentatge s'eleva fins a un 65,64% de les enquestades.

Un element que influeix de manera considerable en l'accés als recursos i que mostra en quina mesura les desigualtats són de caràcter estructural és la **situació socioeconòmica** en la qual és possible detectar que un percentatge elevat del total de les persones enquestades es troba travessada per condicions de vulnerabilitat o d'exclusió social; gairebé la meitat (44,8%) té uns ingressos inferiors als 1.000 euros mensuals i un 17,8% no disposa d'ingressos. Un 64% de les persones enquestades té uns ingressos inferiors a 1.500 euros. En les dones aquest percentatge puja al 89%. Un 17% de les persones enquestades es troba sense ingressos i en les dones aquest percentatge és d'un 34%.

A la ciutat de Barcelona, el districte de **Ciutat Vella** té el percentatge més alt de diagnòstics de menys de 4 anys (50%), on també es dispara el percentatge de persones sense ingressos en comparació amb altres districtes.

S'observa una precarització de l'existència possiblement associada a una llarga trajectòria d'experiències estigmatitzats i discriminatòries que han suposat una ruptura en les seves trajectòries vitals i a menys oportunitats per a la recuperació. L'aïllament, les pèrdues, les dificultats en l'accés a la formació i a l'àmbit laboral, així com la poca adequació dels recursos a les necessitats específiques de les persones amb VIH, donen lloc a aquesta precarització vital que també suposa una major vulnerabilitat respecte a l'estigma i la discriminació. Encara més si tenim en compte que un 53,4% de les persones enquestades fa més de deu anys que viuen amb el diagnòstic i en les dones aquest percentatge és del 56%. Aquest fet suposa un llarg recorregut de conviure amb el VIH i amb situacions d'estigma i discriminació.

Un 91,4% de les persones enquestades ha comunicat el seu diagnòstic almenys a una persona del seu entorn. En les dones el percentatge és d'un 87%.

En la majoria de casos les discriminacions són múltiples, i per això és necessari l'abordatge des de la interseccionalitat.

Un 47,7% del total de les persones enquestades afirmen haver **patit discriminació per serofòbia (un 50% en el cas de la ciutat de Barcelona)**, un 34,4% per LGTBIfòbia, un 19,5% per racisme o xenofòbia i un 11,4% discriminació de gènere. Un 17,2% també han patit discriminació per la seva situació de drogodependència i un 18,9% per altres raons derivades de la salut.

El 31,25% de les dones enquestades manifesten haver patit discriminació per serofòbia, un 25% per discriminació de gènere, un 21,88% manifesta haver patit discriminacions per altres situacions derivades de la salut, un 15,62% per racisme o xenofòbia i un altre 15,62% per drogodependències. Un 12'5% de les dones també ha patit discriminació per treball sexual. Les dones declaren patir serofòbia en menor percentatge, però cal tenir en compte que també visibilitzen menys tenir VIH.

Un 24,7% de les persones enquestades han patit alguna discriminació per tenir el VIH els darrers dotze mesos i en el cas de les dones del 21%. El 19% de

les persones enquestades que viuen a la ciutat de Barcelona han patit alguna discriminació per tenir el VIH en els darrers 12 mesos.

L'estigma i la discriminació generen en les persones que les pateixen reaccions emocionals intenses, destacant amb major freqüència la tristesa i la ràbia. En les dones les reaccions emocionals que apareixen amb més freqüència són la impotència i la tristesa. Aquest component emocional pot donar lloc a un patró de resposta individual enfront de l'estigma i la discriminació. Alhora també ens pot donar indicis en relació amb el tipus d'estratègies que les persones enquestades manifesten com a més adequades enfront de la discriminació.

Seguint aquesta anàlisi és factible detectar que l'impacte respecte a la prioritització d'estratègies d'afrontament de la discriminació mitjançant accions individuals precisa complementar-se amb un abordatge col·lectiu, comunitari i integral per tal de garantir els drets de les persones amb VIH.

És imprescindible destacar que el **88,5% de les persones enquestades no han denunciat les situacions de discriminació que han patit** (un 85,71% en el cas de les persones de la ciutat de Barcelona).

Un 50 % de les persones que sí que han denunciat no s'han sentit compreses ni acompanyades i el 55% no han quedat satisfetes del resultat final de la denúncia.

És urgent implementar mesures destinades a crear els mecanismes oportuns que possibilitin la detecció, denúncia i reparació de les situacions de discriminació, tenint en compte les desigualtats estructurals que donen lloc a la vulneració dels drets de les persones amb VIH de manera interseccionada amb altres eixos de vulnerabilitat. Tal com s'ha analitzat en el transcurs del present Informe, la perspectiva interseccional possibilita comprendre com l'estat serològic es troba travessat pel perfil sociodemogràfic, el gènere, l'edat, les condicions econòmiques, l'entorn afectiu i altres factors que poden generar o influir en diverses situacions de discriminació.

Alhora és imprescindible la sensibilització respecte a la garantia de drets i la visibilització de les diverses situa-

cions de discriminació que travessen a les persones amb VIH. Resulta també rellevant que menys de la meitat de la mostra (un 48,8%) coneix els recursos de les entitats comunitàries per a fer front a les situacions de discriminació. Per tant, les estratègies comunitàries de sensibilització, informació i atenció resulten primordials en l'abordatge integral de la serofòbia, la discriminació i l'estigma associat. Aquesta necessitat es fa encara més evident si es tenen en compte les situacions de discriminació que pateixen les persones que es troben en situacions d'exclusió o vulnerabilitat social. En aquest sentit, resulta indispensable posar en marxa mecanismes garantistes que possibilitin l'acompanyament d'aquestes persones en tot el procés de contenció emocional, denúncia, recuperació i reparació.

7. Infografies

1 de desembre

Dia Mundial de la Sida

Estudi per a obtenir
indicadors i accions per
a **erradicar l'estigma i
la discriminació** envers
les persones amb VIH

174 respostes.

75% homes, **18%** dones,

3% Persones no binàries.

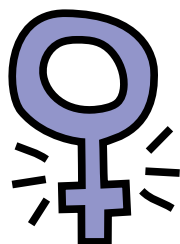
2023

**Enquesta VIH
i Discriminació**

52%

de les persones
enquestades

fa **més de 10 anys** que
viuen amb el diagnòstic

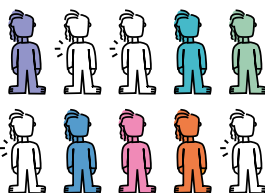

en les **dones** aquest
percentatge és del

56%

2023
Enquesta VIH
i Discriminació

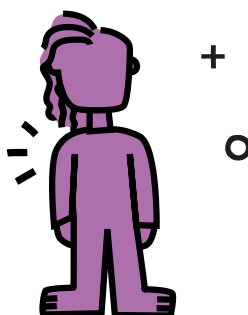
40%

de les persones enquestades
viuen soles

El percentatge
de **dones** que
viuen soles és
del

25%

2023
Enquesta VIH
i Discriminació

64%

de les persones
enquestades

té uns **ingressos**
inferiors a 1.500€

Un **17%** es troba
sense ingressos

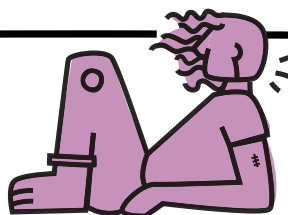

En les **dones** aquest
percentatge és d'un

34%

2023
**Enquesta VIH
i Discriminació**

67% de les persones
enquestades +
**qualifiquen de
bona o molt bona
la seva qualitat de vida**

Entre les **dones**
el percentatge
baixa al

58%

2023
**Enquesta VIH
i Discriminació**

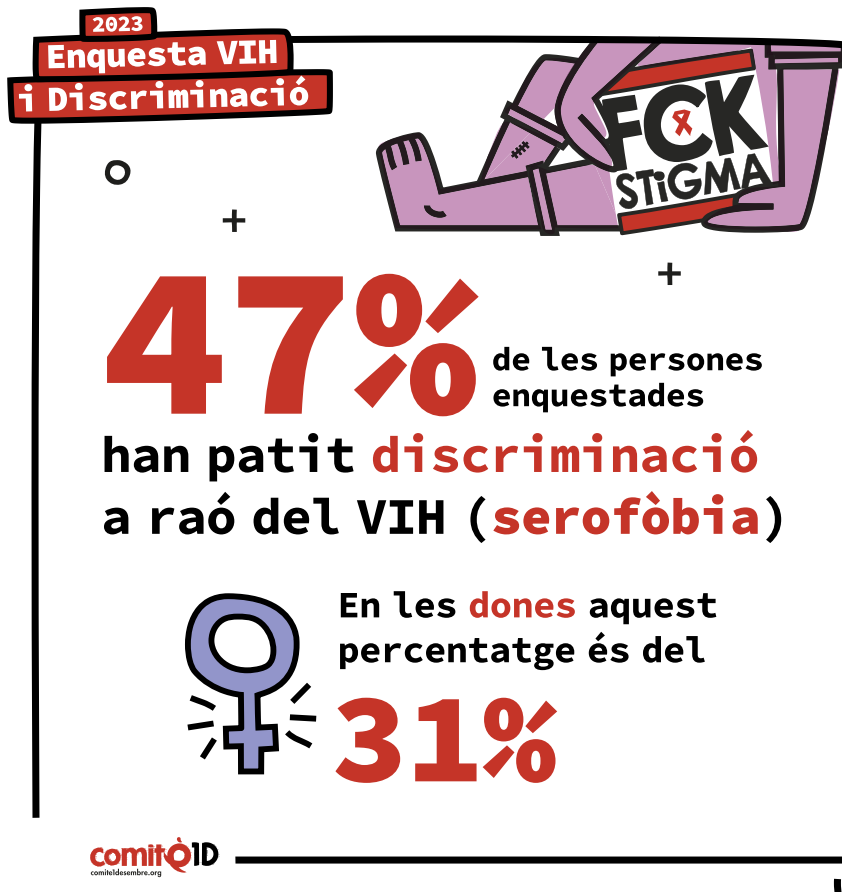
De les persones
enquestades

90%

**ha comunicat el seu
diagnòstic almenys
a una persona del
seu entorn** +

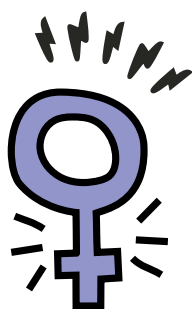
En les **dones**
el percentatge
és del **87%**

2023
Enquesta VIH
i Discriminació

+
○

Un **25%**
de dones afirma
haver patit també
discriminació de
gènere ← *ell*

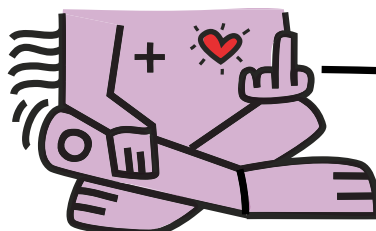
○
+ +

2023
Enquesta VIH
i Discriminació

+

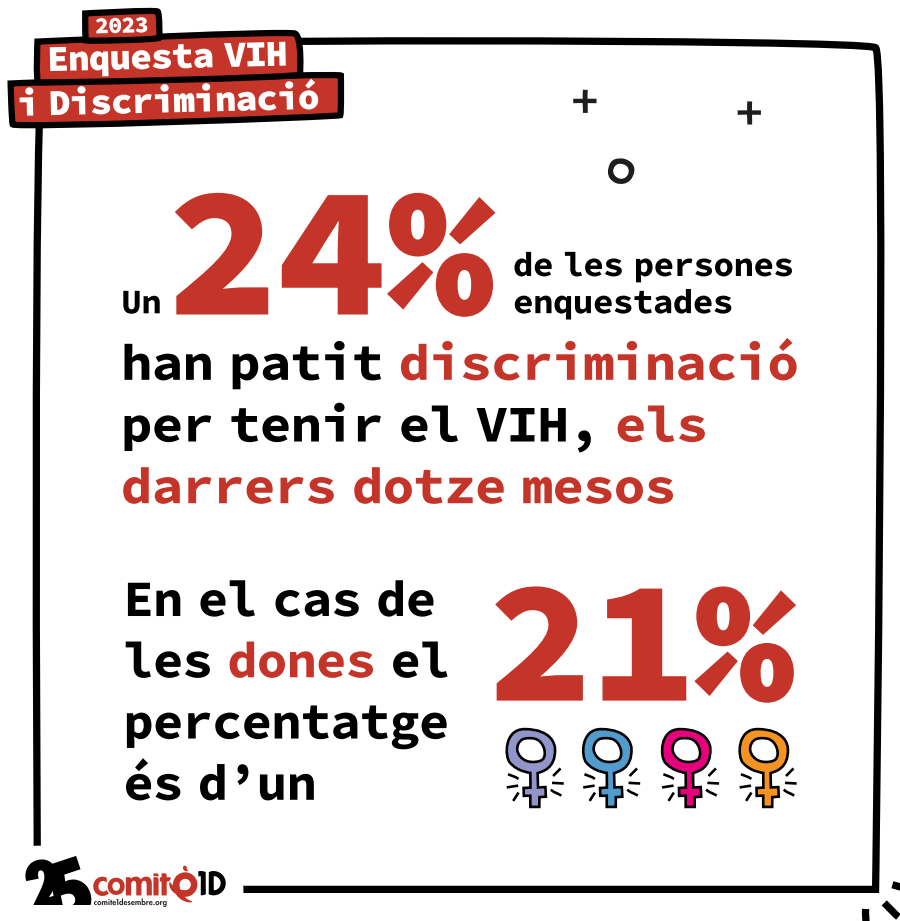
○ ○

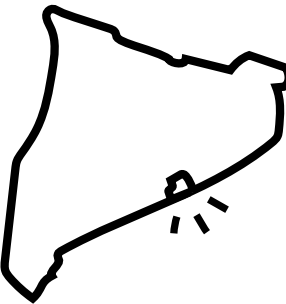
+

Un **34%** de les persones
enquestades també afirmen
haver patit **discriminació**
per LGTBIfòbia, un **19%**
per racisme o xenofòbia,
un **18%** per altres
situacions derivades de
la **salut** i un **17%** per
drogodependències

2023
Enquesta VIH
i Discriminació

Un **19%**
de les persones
enquestades que viuen a
la ciutat de Barcelona
han patit alguna **discriminació** per tenir el VIH
en els darrers 12 mesos

2023
Enquesta VIH
i Discriminació

Tan **sòls** un **27%**
de les persones
enquestades
coneix el Pacte Social
contra l'estigma i la
discriminació de les
persones amb VIH

Entre les **dones** el
coneixement és del **31%**

2023
Enquesta VIH
i Discriminació

Un **85%** de les persones
enquestades

no han denunciat les
situacions de discri-
minació que han patit

El percentatge de **dones** que no
han denunciat situacions de
discriminació és del **81%**

2023
Enquesta VIH
i Discriminació

D'aquest **85%** de persones
enquestades que **no han denunciat**
les situacions de discriminació
que han patit

Un **33%** no ho han fet perquè
consideren que **no**
serviria per a res

Un **17%** per **por** a les
conseqüències

8. Entitats membre

[ABD Associació Benestar i Desenvolupament](#)

[Associació Comunitària Anti Sida de Girona ACAS](#)

[Actuavallès](#)

[AECS Associació d'Estudiants de Ciències de la Salut](#)

[Fundació Àmbit Prevenció](#)

[Associació Antisida de Lleida](#)

[ARA Associació de Serveis i Formació Socioeducativa](#)

[Assexora'Tgn \(Associació Comunitària de Salut Sexual del Camp de Tarragona\)](#)

[Creación Positiva](#)

[ETIS Associació Equip de Treball sobre Immigració i Salut](#)

[FAS Fundació Autònoma Solidària](#)

[FSiC Fundació Salut i Comunitat](#)

[Gais Positius](#)

[GTT Grupo de Trabajo sobre Tratamientos del VIH](#)

[JIS Joves per la Igualtat i la Solidaritat](#)

[L'Associació Drets Sexuals i Reproductius](#)

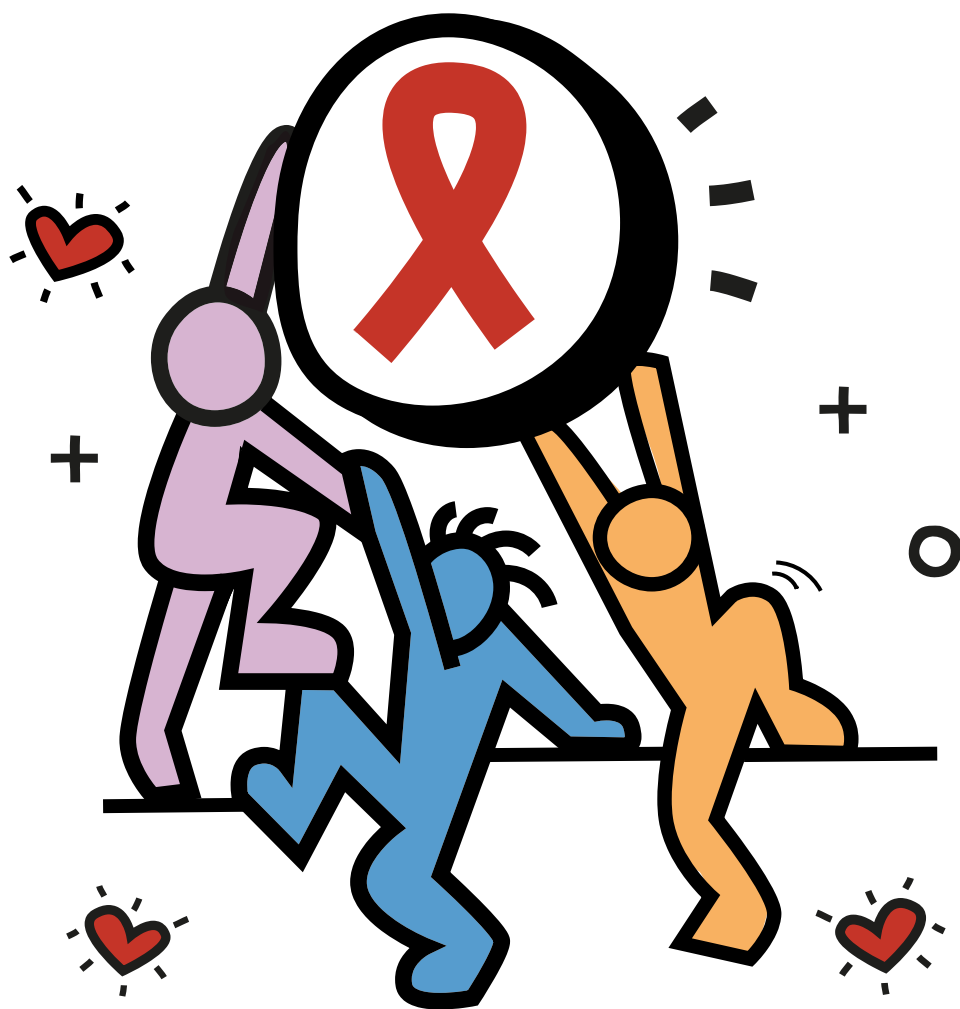
[Metges Del Món](#)

[Sida Studi](#)

[Asociación Stop Sida](#)

25 **comitè ID**
comitedesembre.org

Amb la col·laboració de

**Generalitat
de Catalunya**

**Diputació
Barcelona**

**Ajuntament
de Barcelona**